Į LAISVĘ

Nr. 192 (353) KAINA 5 Pf.

KAUNO DIENRAŠTIS

1942. VIII. 19. Trečiadienis

Kaukazo srityje puolimas tebevyksta toliau

Dono kilpos šiaurės rytuose per pastarąsias tris dienas paimta 13.000 belaisvių. Nuo liepos 30 dienos Rževo erdvėje sunaikinta daugiau kaip 1.000 priešo šarvuočių

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. VIII. 19. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Kaukazo srityje vokiečių ir jų sąjungininkų kariuomenės, nepaisydamos atkaklaus priešo spyrimosi ir esant sunkioms vietovių sąlygoms ir pusiaujo karščiams, sėkmingai tebepuola toliau. Juodosios jūros uostuose buvo bombomis nuskandinta 12 krantinių laivų ir vienas didesnis tanklaivis, o aštuoni municijos transporto baidokai sunkiai sužaloti.

Didžiosios Dono kilpos šiaurės rytų srityje per puolamuosius mūšius nuo rugpiūčio 15 iki 17 dienos ikišioliniais konstatavimais paimta į nelaisvę 12.800, o taip pat pagrobta ar sunaikinta 47 šarvuočiai ir 250 patrankos. Šios kovos srities valymas tebevyksta toliau.

Į rytus nuo Viazmos buvo atmušti keli priešo puolimai, iš dalies priešpuoliais.

Rževo erdvėje priešas vėl puolė įvairiose vietose stipriais pėstininkų ir šarvuočių junginiais.

Visi puolimai buvo atmušti.

Nuo liepos 30 dienos per kietus gynimosi mūšius, pavyzdingai bendradarbiaujant su karinės aviacijos junginiais,

buvo sunaikinta viso 1.068 šarvuočiai.

Ir fronto šiaurės ruože nuėjo niekais keli vietiniai priešo puolimai. Suomių karinė aviacija per mūšius ore numušė 11 priešo lėktuvų.

Naktį iš rugpiūčio 16 į 17 dieną tarp vokiečių minogaudžių ir anglų greitlaivių Lamanše įvyko mūšis, kurio metu vienas priešo greitlaivis buvo taip sužalotas, kad reikia jį laikyti žuvusiu. Vienas savas laivas negrįžo. Karo laivyno tolimo šaudymo patrankos nuskandino vieną priešo laivą, kurį minogaudžiai buvo padegę.

Per įskridimus dienos metu į Vokietijos vakarų ir šiaurės sritis, o taip pat ir į okupuotas vakarų sritis, priešas mūšiuose ore neteko penkių lėktuvų. Pereitą naktį britų karinė aviacija puolė Vokietijos vakarų sritį. Osnabrücko miesto gyvenamuose kvartaluose padaryta žalos daiktams ir namams. Civiliniams gyventojams padaryta nuostolių. Trys puolančiųjų bombonešių buvo numušti.

Vokiečių karinė aviacija dienos ir nakties metu sprogdinamomis ir padegamomis bombomis apmėtė karinius įrengimus anglų salos pietų krantuose, o taip pat pietvakariuose. Yra sunaikinimų ir kilo gaisrų.

Kaip specialiai buvo pranešta, vokiečių povandeniniai laivai per pastarąsias 24 valandas vėl nuskandino iš laivų vilkstinių ir paskirai Atlanto vandenyne, Šiaurės jūroje ir Viduržemio jūroje 11 laivų bendro 72.000 brt, vieną pagalbinį kreiserį 12.000 brt ir du kariuomene prikrautus velkamųjų laivų traukinius.

Vėl didelis laimėjimas jūrose

NUSKANDINTA 11 LAIVŲ BENDROS 72.000 TONŲ TALPOS, VIENAS PAGALBINIS KREISERIS IR DVI KARINĖS VELKAMŲJŲ LAIVŲ GRUPĖS

SPECIALUS PRANEŠIMAS

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. VIII. 19. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Vokiečių povandeniniai laivai per pastarąsias 24 val. vėl nuskandino iš laivų vilkstinių ir atskirai Atlanto vandenyne, Šiaurės jūroje ir Viduržemio jūroje 11 laivų bendro 72.000 brt ir du kariuomene prikrautus brt ir du kariuomenės prikrautus velkamųjų laivų traukinius.

Atmušti priešo šarvuočių antpuoliai Egipto fronte

Puikūs italų povandeninių laivų laimėjimai Atlante

ROMA. VIII. 18. Antradienio italų kariuomenės pranešimas šitaip skamba:

Egipto fronte į gyvą priešo artilerijos ugnį sėkmingai atsakė mūsų artilerija. Keli priešo šarvuočių antpuoliai buvo tuoj atmušti.

Per vieną naktinį skridimą prie Matruko buvo numušti du iš trijų skridime dalyvavusių priešo bombonešių. Du „Curtiss“ tipo lėktuvai buvo sunaikinti kovoje su vokiečių naikintuvais, dar vieną numušė vieno žemės vieneto zenitinės artilerijos apsauga.

Ašies lėktuvai puolė Maltos laivyno atramos punktus. Į vieną didelį prekybinį laivą, kuris, būdamas sunkiai sužalotas, buvo velkamas kito laivo, pataikė dar kitos bombos.

Tuoj po 17 val. vakar Romoje buvo paskelbtas pavojaus aliarmas, nes prie miesto buvo atskridęs nežinomos valstybės lėktuvas. Tuoj pakilę naikintuvai nustatė, kad tai buvo prancūzų lėktuvas.

Vienas mūsų povandeninis laivas Atlante, vadovaujamas fregatos kapitono Giovanni Bruno, torpedavo ir nuskandino ginkluotą anglų motorinį laivą „Medon“, amerikiečių garlaivį „California“, dar trečią prekybinį laivą, kuris taip pat buvo ginkluotas, iš viso 18.885 tonų talpos, ir pataikė dar į vieną 10.000 tonų talpos motorinį laivą.

Sėkmingas vokiečių priešpuolis į rytus nuo Viazmos

STIPRŪS BOLŠEVIKŲ PUOLIMAI SUGNIUŽO. IR PRIE RŽEVO DIDELI KRUVINI SOVIETŲ NUOSTOLIAI. VISUR SĖKMINGA AVIACIJOS PARAMA

BERLIN. VIII. 19. Dėl Rytų fronte viduriniame ir šiaurės ruožuose vykstančių mūšių kariuomenės vadovybė praneša:

Į rytus nuo Viazmos rugpiūčio 16 dieną vokiečių priešpuolimas buvo sėkmingas, nepaisant užtrukusių liūčių, permirkinusių žemę. Pakartoti priešo priešpuolimai prieš paslinkusią vokiečių kariuomenę buvo atmušti. Stiprūs kovos ir smingamųjų kovos lėktuvų junginiai parėmė vokiečių pėstininkų ir šarvuočių puolimus. Vienoje vietovėje, kurioje buvo parengti priešo šarvuočiai, vokiečių kovos lėktuvai savo bombomis sukėlė plačius gaisrus. Daug priešo šarvuočių buvo sužalota. Kitoje šio fronto vietoje stiprūs bolševikų pėstininkų ir šarvuočių puolimai sugniužo į didvyrišką vokiečių kareivių gynimąsi. Smogiamosios grupės atmušė priešo jėgas, kurios buvo įsistiprinusios tarp dviejų vokiečių priešakinių atramos punktų. Vokiečių kovos lėktuvai puolė paramos privežimus ir geležinkelio susisiekimą. Sužalota daug traukinių arba jie padegti. Vienoje geležinkelio stotyje pataikius bomboms, kilo stiprūs sprogimai.

Kovos srityje apie Rževą bolševikų stiprūs pėstininkų ir šarvuočių puolimai sugniužo į atkaklų vokiečių gynimąsi. Per šiuos mūšius viena šarvuočių divizija rugpiūčio 15 dieną sunaikino 31 šarvuotį, 14 prieštankinių pabūklų ir 57 kulkosvaidžius ir granatsvaidžius. Į vokiečių rankas pateko daug belaisvių. Atkakliose permainingose kovose, per kurias rugpiūčio 16 dieną vėl buvo pašauta 14 šarvuočių, vokiečių kariuomenė apgynė savo pirmykščias svarbiausias pozicijas visoje platumoje. Bolševikai per šiuos bergždžius puolimus turėjo sunkiausių kruvinų nuostolių. Karinė aviacija rėmė kariuomenės gynimąsi, puldama bombomis, kariuomenės ir šarvuočių parengties pozicijas, artilerijos postus. Bombomis buvo sunaikinta priešo ginklų ir karinės medžiagos. Vokiečių lėktuvai naikintuvai saugojo kovos lėktuvų puolimus ir virš šios kovos erdvės viduriniame fronto ruože numušė 9 priešo lėktuvus.

Į rytus nuo Ilmenio ežero nuėjo niekais stipresnis priešo pasistūmėjimas, kurį turėjo įvykdyti vienoje raistingoje vietoje apsupta priešo grupė. Kiti smarkūs priešo pėstininkų, daugelio tankų, vieno šarvuoto traukinio, artilerijos ir lėktuvų remiamų, puolimai taip pat sugniužo ir priešas turėjo didelių nuostolių. Prie Volchovo prietilčio, Ilmenio ir Leningrado fronte priešas savo puolimais nieko nepasiekė. Per vieną priešo pasistūmėjimą, kurį bolševikai pradėjo ryto rūkų priedangoje ir šarvuoto traukinio remiami, prieita prie sunkių mūšių vyras prieš vyrą. Vokiečių smogiamajai grupei pasisekė įsibrauti į priešo pozicijas ir sunaikinti vieną priešo atramos punktą su šešiais stipriais bunkeriais. Dėl vokiečių artilerijos ir kovos lėktuvų bombų priešo puolimui parengtai kariuomenei padaryta didelių kruvinų nuostolių.

„Žodžiais priešo nesunaikinsi“

Griežta Churchillio karo vedimo politikos kritika

MADRIDAS. Anglų laikraštis „New Statesman and Nation“ viename straipsnyje smarkiai puola britų karo vedimo politiką. Dabartinį karą laikraštis palygina su Drakes laikais ir sako:

„Jei Drake nebūtų pravedęs evakuacijos ir vadinamo planingo pasitraukimo, imperija niekuomet nebūtų gimusi. Vien žodžiais nėra galima sunaikinti ašies valstybių vadus ir jų karines pajėgas. Mūsų politikai nuolat kartoja, kad naujos pastangos nesančios reikalingos. Tačiau, kam tos naujos pastangos? Ar tiems planams, kurie jau pasirodė klaidingi? Jei mes reikalingi ko, tai naujų idėjų. Aukomis ir kančiomis karo išlošti negalima, nors daugelis žmonių, atrodo, taip mano. Anglų visuomenė jau taip ilgai yra suvedžiojama, kad ji pagaliau priprato „sėkmingą pasitraukimą“ laikyti didesniu kariniu pasisekimu, negu strateginis pasisekimas. Tačiau ji nebus amžinai tokios pažiūros“. Laikraštis baigia savo išvedžiojimus smarkiai puldamas britų užsienių politiką ir diplomatiją: „Dėl dabartinio karo kalčiausia yra diplomatija. Mes niekuomet nebūtumėm leidę save įmanevruoti į tokią padėtį, kurioje mes dabar turime ginkluotis beveik žmogiškus pajėgumus pranešančiame sugebėjime“.

Prisipažinimas dėl karo kaltės yra įdomus. Tenka tepridurti, kad anglų diplomatija nėra kalta dėl to, kad ji leidosi kitų įmanevruojama į tokią padėtį, bet kad ji pati prie tokios padėties vedė ir paleido nuo raiščių karą, kuris dabar Anglijai, kaip laikraštis sako, stato žmogaus jėgas pranešančius uždavinius.

ROOSEVELTAS IŠSISUKINĖJA DĖL NUOSTOLIŲ PRIE SALOMONŲ SALŲ

STOCKHOLMAS. Oficialiame Jungtinių Valstybių karo vedimo ministerijos pranešime apie mūšį prie Salomonų salų sakoma, „kad apie Amerikos nuostolių dydį dabar negali būti nieko pranešta, nes tokios informacijos galėtų būti priešui labai naudingos“. Kaip matyti, Rooseveltas laikosi Churchillio recepto, kuriuo tas bando savo pralaimėjimus nuslėpti. Karo laivyno ministerijos atstovas gi spaudos atstovams Vašingtone prasitarė, kad Amerikos nuostoliai naktį iš rugpiūčio 9 į 10 dieną galėjo būti dideli.

Prie Jungtinių Valstybių krantų nuskandinti trys transportiniai laivai su žaliava

KARO LAIVYNO VADYBA DAUGIAU NEBEPRANEŠA APIE LAIVŲ NUOSTOLIUS

BERLIN VIII. 19. Vokiečių povandeniniai laivai prie Amerikos krantų torpedavo ir nuskandino du priešo laivus, o prie Antilų jūros — dar vieną. Visų trijų nuskandintų laivų įgulos išsilaipino į krantą. Visi trys laivai buvę vidutinio dydžio žaliavai vežti transporto laivai. Vienas jų buvo su Panamos vėliava. Jis buvo nuskandintas liepos mėnesio vidury, tačiau tik dabar Amerikos karo laivynas apie jo nuskandinimą pranešė. Amerikos karo laivyno vadyba mananti ateityje neskelbti jokių laivų nuostolių, kad nekeltų neramumų savo visuomenėje.

JAPONŲ LAIVAI IKI ŠIOL NUSKANDINO 885.000 BRT

TOKIO. Kaip japonų laikraščiai praneša, jopanų povandeniniai laivai nuo karo pradžios yra nuskandinę 117 priešo prekinių laivų bendro 885.000 brt. Japonų povandeniniai laivai labai trukdą anglų susisiekimą jūromis.

GIBRALTARE IŠKELTA 200 SUŽEISTŲJŲ

CEUTA. Kaip iš Gibraltaro pranešama, čia iš Viduržemio jūros atplaukusieji britų laivų vienetai, lėktuvnešis „Victorious“, kovos laivas „Nelson“, trys kreiseriai ir 10 naikintojų iškėlė į krantą 200 sužeistųjų ir apie 500 nuskandintų lėktuvnešio „Eagle“ ir kreiserio „Manchester“ išlikusių sveikais jūreivių.

Britai vėl šaudė į ramius indus

Daug užmuštų

KANTONAS. Pirmadienį čia gautomis žiniomis iš Indijos, ten vėl įvyko indų demonstracijos prieš britų smurto politiką. Churchillio budeliai prieš juos pavartojo brutalias priemones. Ypatingai Kalkutoje ir Madrase britų policija, remiama britų kareivių, vėl smarkiai šaudė. Yra daug užmuštų ir sužeistų. Madrase britai nustatė ginamąjį laiką vaikščioti. Nagpūre per susirėmimus sudegė kai kurios geležinkelio stotys. Kaip pats Reuteris pripažįsta, Nagpūro banko ir pašto namų teliko tik grynos sienos. Telegrafo ir telefono laidai sudraskyti, gatvėse visas judėjimas sustojęs. Bombejuje policija taip pat pavartojo ginklus prieš indų „procesijas“. Kai kurie asmenys turėjo būti nugabenti į ligonines.

STOCKHOLMAS. Kaip matyti iš vieno Reuterio pranešimo iš Madraso, Arkoname pirmadienį įvyko dideli neramumai. Apie 10.000 indų, demonstruojančių už Indijos laisvę, britų policijai ir kariuomenei bandžius minią išskirstyti, miesto gatvėse pastatė barikadas, nuo kurių ji pasipriešino puolusiai policijai. Kadangi policijos lazda, kaip rašo Reuteris, pasirodė neveiksminga, buvo paleista keli šūviai tiesiai į minią; yra užmuštų ir sužeistų. Tas pats Reuteris praneša apie kruvinus „neramumus“ Kalkutoje, Lucknove ir Nagpūre. Ypatingai kritiška padėtis yra Nagpūre, nes vietos gyventojai pradėjo tikrą policijos stočių puolimą šaunamais ginklais. Reuteris praneša apie 30 užmuštų ir sužeistų. Ir Bangalore įvyko pakartotini „nesusipratimai“. Kariuomenė atidariusi į maištingą minią ugnį. Kareivių tarpe yra apie 27 žmonės sužeisti. Sužeista ir policijos valdininkų.

KANTONAS. Pagal čia pirmadienį gautas žinias, Indijoje įvyko tolesnių demonstracijų prieš anglų prievartos politiką. Demonstracijos buvusios brutaliai nuslopintos. Kalkutoje ir Madrase policija, remiama anglų kareivių, šaudžiusi į visas puses, ir vėl esą gana daug užmuštų ir sužeistų. Madrase britai gyventojams uždraudę išeiti į gatves. Nagpure susirėmimų metu buvę padegtas keletas geležinkelio stočių. Sudegęs taip pat Nagpūro paštas ir bankas. Be to, nutraukti telefono ir telegrafo laidai ir sustabdytas autobusų ir tramvajų susisiekimas. Bombejuje anglų policija kaip Reuteris pats pripažįsta, ėmėsi šaunamo ginklo, kai indai suruošė eisenas. Vėl tekę nugabenti į ligoninę keletą asmenų.

KONCENTRUOTAS JAPONŲ LAIVŲ PUOLIMAS PRIEŠ JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ KARINES JĖGAS PRIE ALEUTŲ

STOCKHOLMAS VIII.19. Kaip iš amerikiečių šaltinių pranešama, japonų povandeniniai laivų junginiai koncentruotai puolė Amerikos karines jėgas prie Aleutų. Vašingtono sluoksniuose manoma, kad šie puolimai su laiku gali sustiprėti. Jei japonams pasisektų, kaip čia pridurama, išnaudoti Kiską povandeninių laivų atramos punktu, tai japonų povandeniniams laivams nuotolis sumažėtų 2.000 jūrmylių.

ITALŲ KARINĖ AVIACIJA NUMUŠĖ 60 PRIEŠO LĖKTUVŲ

BERLIN. Italų karinės aviacijos junginiai nuo rūgpiūčio 9 iki 15 dienos Viduržemio jūroje numušė 60 priešo lėktuvų.

BANGKOKAS. Laisvas indų radijas Šonane suteikė smulkesnių žinių apie staigią Gandhi sekretoriaus Desai mirtį. Iš patikimų šaltinių patirta, kad Desai anglai nunuodiję.

TOKIO. Jūrose prie Salomonų salų sekmadienį įvyko smarkios oro kautynės tarp japonų ir amerikiečių naikintuvų. Kautynių metu buvo numušta 17 JAV lėktuvų. Į savo bazes negrįžo tik du japonų lėktuvai.

KRONIKA

RAUDONOJO TERORO PARODĄ ŠIAULIUOSE APLANKĖ 52.000 ŽMONIŲ

Rugpiūčio 16 d. raudonojo teroro paroda Šiauliuose uždaryta ir perkeliama į Panevėžį, kur ji numatoma atidaryti rugsėjo 6 d.

Šiauliuose parodą aplankė 52.000 žmonių.

NAUJI AKTORIAI „NAUJUOSIUOSE ŽMONĖSE"

Sekmadieniniam „Naujųjų žmonių" spektaklyj, kuriuo pradėtas naujasis dramos sezonas, be Onos Ambrasaitės, paminėtos vakarykščiam „Į Laisvę" numery ir vaidinusios Vandą, pirmą kartą „Naujųjų žmonių" vaidmenis vaidins dar ir šie aktoriai: grafaitė — J. Rudzinskaitė, Sakalienė — A. Šauleckaitė ir sargelį — Ign. Balčiūnas. O. Ambrasaitė tebėra Vaidybos Kursų mokinė. (av.)

„JAUNIEJI DARŽININKAI" PRIENUOSE

Rugpiūčio 16 d. Kauno Jaunimo Teatro aktoriai, Žemės Ūkio Rūmų Švietimo skyr. kviečiami, buvo išvykę į Prienus, kur buv. šaulių namuose vietos ir apylinkės JŪR nariams ir visuomenei davė du „Jaunųjų daržininkų" spektaklius.

Pirmasis „Jaun. daržininkų" spektaklis buvo skirtas tik JŪR nariams, kurie veikalą sekė su nepaprastu atsidėjimu ir aktorius apdovanojo entuziastiška katučių bei valiavimų audra.

Antrasis „Jaun. daržininkų" spektaklis buvo skirtas vietos ir apylinkės visuomenei. Kaip JŪR narių, taip ir visuomenės susidomėjimas šiais Jaunimo Teatro spektakliais buvo nepaprastai didelis. Bent iš dalies bilietais patenkinus prie kasos susirinkusią žmonių minią, šio spektaklio žiūrėjo apie 1000 žmonių; salė buvo kimšte prikimšta žiūrovų. Aktorių vaidybą, žiūrovai, kurių tarpe buvo matyti ne tik jaunų veidų, bet ir žilstelėjusio plauko, visą laiką lydėjo su nuoširdžiu ir vietomis tiesiog audringu pritarimu. Visa tai rodo, kaip provincijos miestų ir jų apylinkių gyventojai yra pasiilgę Teatro. Vaidybos menas, atrodo, jiems yra nesvetimas, tačiau permaža prieinamas.

Z. Aliūnas

„LIETŪKIO" CHORAS KONCERTUOJA RAUDONDVARYJE

Raudondvaryje, vietos Savitarpinės Pagalbos Komiteto kviečiamas, lankėsi Kauno „Lietūkio" vyrų choras. Erdvioje buv. bažnyčios salėje susirinkę apie 1000 raudondvariečių turėjo progą išgirsti skambią lietuvišką dainą ir maloniai praleisti šventadienio popietę. Choras, vadovaujamas M. Liuberskio, padainavo apie 10 dainų, kurių daugumą teko pakartoti. Dalis choro dalyvių pasirodė paskirai padainuodami keletą dainelių ir solo. Kartu su lietūkiečiais atsilankė buv. „Spindulio" spaustuvės vaidintojų kolektyvas, kuris suvaidino vieno veiksmo komediją „Marga gražuolė". „Spindulio" spaustuvės choro dalyvis Zumeris, muz. A. Kairio akompanuojamas, padainavo „Kur bakūžė samanota", ariją iš operos „Marta" ir „Sugrįžk į Sorento". Koncertas baigtas Himnu, kurį sugiedojo choras ir visi susirinkusieji. Po koncerto koncerto dalyviai buvo pakviesti į vietos vaikų namus kuklių užkandžių, kurie praėjo labai pakilia draugiška nuotaika.

Šis koncertas davė apie 750 RM pelno, kuris paskirtas Savitarpinės Pagalbos naudai.

Vietos Savitarpinės Pagalbos komitetas, vadovaujamas kun. Česaičio, rodo gan didelę veiklą, nuolat ruošdami koncertus, vaidinimus ir t. t. Tuo būdu gaunama pajamų šelpti vietos varguomenei. Raudondvariečiai noriai prisideda savo aukomis.

A. Daimoras

KONCERTAS „GIEDROS" DARBININKAMS

Šiandien labai malonią staigmeną padarė Profesinių Sąjungų Centro Biuras, suorganizuodamas Ostland — Faser Gesellschaft m. b. H. Kartonažo fabriko „Giedra" darbininkams darbo metu koncertą, kurio programoje buvo atlikta visa eilė kamerinės muzikos veikalų, jų tarpe ir lietuviškų dainelių pynių.

Lygiai 11.30 val. fabriko kieme išsirikiavo Kauno miesto policijos dūdų orkestras ir tuo pačiu metu fabrike įvyko darbo pertrauka.

Darbininkai, nutraukę darbą, su prašvitusiais veidais susirinko fabriko kieme aplink orkestrą ir valandėlę laiko turėjo progą užuomarštin palydėti savo kasdieninius rūpesčius ir pasiklausyti skambių lietuviškų melodijų, kurias su dideliu pasisekimu atliko policijos orkestras.

Šis koncertas ne tik sustiprino darbininkų jėgas, bet ir įliejo jiems daugiau energijos bei pasiryžimo nuveikti visas kliūtis ir sunkumus, pasitaikančius darbe.

Darb. J. Kazlauskas

UŽTEMDYMAS

šiandien nuo 20.15 ligi 4.30 val.

1942 m. rugpiūčio mėn. 11 d.

POTVARKIO DĖL LIETUVOS GENERALINĖS SRITIES MIESTŲ GYVENTOJŲ TALKININKAVIMO DERLIAUS SUĖMIMO PAPILDYMAS („Į Laisvę" Nr. 188)

Mokytojų ir moksleivių darbo prievolės pratęsimas ir papildymas

Šiemet dėl oro sąlygų derliaus suėmimas pavėlavo. Dėl darbininkų trūkumo pavėluota ir kuro pasiganinti.

Susitaręs su Ponu Generalkomisaru Kaune, Ponu Pirmuoju Generaliniu Tarėju ir Ponu Darbo ir Socialinių Reikalų Generaliniu Tarėju, nustatau:

1.

Visi mokytojai ir mokiniai, išskyrus nurodytus 4 str., pasilieka ir toliau savo darbo vietose žemės ūkyje ar kuro gamyboje ligi 1942 m. rugsėjo mėn. 15 d.

2.

Moksleiviai, ne jaunesni kaip 14 metų amžiaus; mokytojos, neturinčios vaikų, jaunesnių kaip 14 metų amžiaus; mokytojai ir kiti asmens, lankę vasaros kursus mokytojams ir juose dėstę; moksleiviai, atlikinėję vasarą privalomą praktiką ir asmens, vadovavę praktikai — kurie Švietimo Generalinio Tarėjo 1942 m. gegužės mėn. 25 d. aplinkraščiu Nr. 8271 „Dėl moksleivių ir mokomojo personalo darbo ūkiuose vasaros atostogų metu" nebuvo įpareigoti atlikti darbo prievolės žemės ūkyje, nuo 1942 m. rugpiūčio mėn. 24 d. ligi rugsėjo mėn. 15 d. įsijungia į derliaus nuėmimo darbą žemės ūkiuose, įsiregistruodami vietos miestų ar valsčių savivaldybėse, o Kauno, Vilniaus, Panevėžio ir Šiaulių miestuose — darbo įstaigose.

3.

Mokslas visose mokyklose prasideda š. m. rugsėjo mėn. 21 d. (pirmadienį), egzaminai — rugsėjo mėn. 17 d. (ketvirtadienį).

4.

Kauno ir Vilniaus visų mokyklų (universitetų, gimnazijų ir kitų mokyklų) mokytojai vyrai ir moksleiviai vyrai sukakę 17 m. amžiaus, išskyrus dirbusius kuro gamyboje, turi atvykti 1942 m. rugsėjo mėn. 1 d. į savo mokyklas Kaune ir Vilniuje ir įsiregistruoti.

5.

Mokytojai ir moksleiviai, vengią darbo prievolės ar nesąžiningai ją atlieką, bus visu griežtumu baudžiami.

Kauno ir Vilniaus mokyklų moksleiviai, nurodyti 4 str. laiku neatvykę įsiregistruoti, šalinami iš mokyklų.

Kaunas, 1942 m. rugpiūčio 19 d.

pas. Dr. PR. GERMANTAS
Švietimo Generalinis Tarėjas

Vieneri filmos darbo metai Lietuvos generalinėje srityje

Ostlandfilmgesellschaft vėl atidarius statybinių ir techminių atžvilgiu atnaujintą vieną kiną Kaune, dėmesys nukrypsta į filmomis aprūpinimo darbą, kuris nuo karo Rytuose pradžios padarytas generalinėje Lietuvos sritvje. Jau pereitų metų liepos mėnesį Propagandastaffel (vokiečių kariuomenė) atidarė pirmuosius kinus Kaune ir netrukus po to — Vilniuje. Sovietinių ir amerikoninių kūrybų neskoningoms filmoms, kurios buvo rodomos bolševikų laikais krašte, charakteringi yra tokie dalykai, dėl kurių kariuomenė tomis dienomis konfiskavo vieną Jungtinių Valstybių filmą su Jan Kepura, kurios premjera dideliais plakatais buvo skelbiama 1941 metais birželio 23 dienai.

Nuo praėjusios vasaros įvyko nuostabus pasisukimas. Jau pirmomis vokiečių okupacijos savaitėmis kraštui buvo pasiūlyta geriausios vokiečių filmos su lietuviškais parašais ir, be to, nepaprastai geros vokiečių užsienio apžvalgos. Rudenį Kauno kinus kasdien lankydavo vidutiniškai 7—8 tūkstančiai žmonių. Kinų skaičius Kaune padidėjo iki 10. Šiandien visoje Lietuvos generalinėje srityje veikia 48 kinai, kuriuos per mėnesį aplanko apie 550.000 žmonių, iš šio skaičiaus Kaunui su 10-čia kinų tenka 200.000, Vilniui su penkiais kinais — 115.000 ir provincijai su 33 kinais — 227.000. Be to, vokiečių kareiviams yra įkurti keli atskiri kinai.

Pereitų metų gruodžio 3 dieną „Ostland - Filmgesellschaft", kaip „Zentral - Filmgesellschaft Ost" Berlin skyrius, pradėjo filmos darbą Reicho komisariate Rytų krašte, tuo būdu ir Lietuvoje. Nenuilstamu atkakliu smulkiu darbu buvo tęsiama ir toliau dirbama tai, ką buvo sumaniusi kariuomenė ir propagandos ministerijos įgaliotinis. Dėl mažų Reicho mokesčių už pasilinksminimus, kurie tesudaro 10 nuošimčių nuo bilieto kainos ir kurie prie sovietų buvo — 30 nuošimčių, bilietų kainos yra labai žemos. Daug filmų nuomojimo kontorų, kurių bolševikų metu buvo 12, buvo centralizuotos ir šiandien sujungtos viename name su techninėmis dirbtuvėmis, laboratorija, spaustuve, tonine dirbtuve, buhalterija, administracija ir papildoma dirbtuve kaimyninei Gudijos sričiai. Tiesioginėje vyresniosios Rygoje esančios įstaigos priežiūroje Ostland - Filmgesellschaftui Lietuvoje dirba vienas technikas, kuris pats pasidaro kai kuriuos precizijos įrankius, kurių didelėmis pastangomis ir gelėmis. Šį kartą Odettos draugės buvo J. Adomavičiūtė ir V. Radzevičiūtė. Karaliūnaičio šokį šoko V. Aukščiūnas.

Nuotaikingai sušoktas ispanų šokis, su vyriausia šokio interpretatore Jovaišyte, asistuojant Tamošiūnui ir Vansevičiui. Taip pat ir kiti šokiai pas de trois (Babuškinaitė, Kaliskienė, Jagminas), pas de quatre (Babuškinaitė, Čeglokovaitė, Kaliskienė, Zateplinskaitė) ir kitos šokių grupės patraukė žiūrovų dėmesį. Labai dažnai atskiri šokiai buvo palydimi nuotaikingų katučių.

Baleto pradžios sutikti atsilankė pilnas teatras žiūrovų. Tai vis įprastoji žiūrovų visuomenė, maloniai besidominti mūsų meno keliais. Tarp šios visuomenės nemaža buvo matyti vokiečių karių ir šiaip piliečių. Antro akto gale ypač pakilo žiūrovų nuotaika, nes šokėjos buvo gausiai apdovanotos gėlėmis. Dirigavo J. Pakalnis, kuris taip pat buvo iškviestas į sceną. Apskritai, „Gulbių ežeras" praėjo graziai, nuotaikingai ir įdomiai.

reikėtų gauti iš Vokietijos. Vienas kurjeris vežioja filminius aparatus per Vilnių į Minską. Filmų technikai Gudijai savo specialiniams uždaviniams paruošiami Kaune esančiuose kursuose,, kuriuose mokslas trunka pusę metų. Kaune ir Vilniuje keletas kinų jau paversti maloniomis filminio pasižmonėjimo vietomis. Paaiškėjo, kad lenkai per tą laiką, kai jie Vilnių laikė įjungtą į savo valstybę, beveik nieko nepadarė, kad kinai ir savo išore ir techniniais įrengimais būtų geri.

Ostlandfilmgesellschaft ilgainiui visus teatrus, į kuriuos savo teisėtas pretenzijas galės įrodyti buvusieji savininkai, nori vėl privatizuoti. Be to, ši bendrovė gamina dar savo filmas. Be to, ji įjungia į Reiche pagamintas filmas kitų filmų scenas, kaip tarp kitko buvo padaryta su dabar Berlyne gauta GPU filma, ir gamina kai kurias scenas Kaune. Į savaitinę vadinamąją užsienio filmą įmontuojami Kauno siluetai, kad šalia lietuviškojo kalbamojo teksto būtų sukurtas ir vietos vaizdas. Reicho darbo tarnybos vežimai važinėja po Lietuvą su Ostlandfilmgesellschaft aparatais ir tuo būdu varo svarbų propagandinį darbą.

—tau.

GULBIŲ EŽERAS

BALETO PRADŽIA

Vakar Didžiajame Teatre ėjo baleto premjera — „Gulbių ežeras". Tai visiems žinomas 3 aktų, 4 paveikslų baleto kūrinys. Tiesa, anksčiau sezono pradžia būdavo atšvenčiama bet kuriuo nauju kūriniu bei pastatymu. Tačiau sunkiomis karo aplinkybėmis ne viskas galima pasiekti. Todėl tenka kreipti dėmesį į patį turinį ir formą. Svarbiausia, ar meno pajėgos išlaiko tą lygį, kuris kartą buvo pareikštas. Tenka pabrėžti, kad vakarykštis baleto spektaklis neleidžia dėl to nė kiek abejoti. Nors baleto spektaklis ėjo beveik ta pačia, jau ne kartą matyta, sudėtimi, tačiau visos pajėgos, pasakytume, po vasaros pertraukos, gražiai pasireiškė. Galima tvirtinti, kad vakarykštis „Gulbių ežeras" geriau pavyko, negu pereitų metų.

Odetta, gulbių karalienė (T. Sventickaitė), darniai, choreografiškai ir vaidybiškai painterpretavo visus pasakiškos gulbių karalienės išgyvenimus. Už tai buvo gausiai apdovanota gėlėmis ir gelėmis. Šį kartą Odettos

TIEKIMO IR PASKIRSTYMO ĮSTAIGOS MAITINIMO VALDYBOS

Skelbimas Nr. 90

Vykdomųjų nuostatų prie 1941 m. lapkričio 10 d. skelbimo apie maisto kortelių įvedimą Lietuvos Generalinės Srities ribose pakeitimas:

Minėtų nuostatų antrojo skyriaus (II. Maisto kortelių išdavimas) antroji pastraipa pakeičiama ta prasme:

Keičiant gyvenamąją vietą už atitinkamo paskirstymo punkto veikimo ribų, reikia išsiregistruoti išvykimo vietos paskirstymo punkte ir gauti nustatytos formos išsiregistravimo pažymėjimą. Gautą išsiregistravimo pažymėjimą reikia pristatyti naujos gyvenamosios vietos paskirstymo punktui ir įregistruoti jame savo turimą maisto kortelę arba pakeisti į kitą maisto kortelę, jei naujojoje gyvenamoje vietoje pagal maisto kortelių išdavimo nuostatus priklauso gauti kitos rūšies maisto kortelė, pvz., vietoje maisto kortelės kaimo gyventojams — maisto kortelė miestiečiams arba atvirkščiai. Atžymėjimai apie kortelių įregistravimą daromi maisto kortelės šaknelės antroje pusėje ir paskirstymo punktų tvirtinami parašu ir antspaudu. Pagal įregistruotas naujos gyvenamosios vietos paskirstymo punkte maisto korteles prekės pardavinėjamos bendra tvarka.

Kaunas, 1942 m. rugpiūčio 13 d.

Tiekimo ir Paskirstymo Įstaigos Maitinimo Valdyba

TIEKIMO IR PASKIRSTYMO ĮSTAIGOS MAITINIMO VALDYBOS

Skelbimas Nr. 91

1.

Vaikams iki 6 metų amžiaus, pagal rausvos ir melsvos spalvų maisto kortelių, galiojančių nuo 1942 m. rugpiūčio 24 d. iki rugsėjo 20 d., 35 savaitės marmeladui atkarpą, perspaudintą skaitline „7", duodama po 250 gr marmelado arba dirbtinio medaus.

2.

Atkarpos galioja visą tų maisto kortelių galiojimo laikotarpį.

Iš surinktų kortelių atkarpų turi būti atsiskaityta Maitinimo Valdybos 1942 m. gegužės 21 d. skelbime Nr. 58 nurodyta tvarka ir laiku.

Kaunas, 1942 m. rugpiūčio 14 d.

Tiekimo ir Paskirstymo Įstaigos Maitinimo Valdyba

Vartotų prekių kainos

Vartotų prekių kainos reguliuojamos Generalinio Komisaro Kaune 1942 m. balandžio 23 d. potvarkiu, paskelbtu „Į Laisvę" Nr. 96.

Tas potvarkis apima ne tik prekybininkus, bet ir privačių asmenų parduodamus bei siūlomus parduoti daiktus.

Potvarkio 2 § pasakyta: „Vartotoms prekėms turi būti nuo kainos, kuri yra leista kainų nuostatais už tos pačios arba panašios rūšies naujas prekes, atskaityta suma už sumažėjusią vertę. Atskaitymas turi atitikti faktinį vertės sumažėjimą. Jokiu atveju vartotų prekių pardavimo kaina negali prašokti 75% leidžiamos kainos už tokias pat arba panašias naujas prekes".

Šis potvarkis Generalinio Komisaro Kaune 1942 m. liepos 11 d. papildytas bei paaiškintas sekančiu:

Prekėms, kurioms kainų nuostatais nėra nustatytų kainų ir joms kainą negalima išvesti iš panašių, turinčių nustatytas kainas, prekių kainų, kaina išvedama iš 1939 m. rugpiūčio mėn. tiems daiktams buvusių kainų kursu 1 Lt. = 75 rpf.

Daiktai, kurie turi meninę vertę bei rinkiniai — kolekcijos vartotų prekių potvarkio neliečiami. Tačiau ši meninės vertės daiktams ir rinkiniams padarytoji išimtis tetaikoma tik siaura apimtimi.

Nors šis potvarkis jau veikia nuo balandžio 25 d., tačiau tenka konstatuoti, kad vis dar atsiranda nemaža prekių savininkų, kurie vartotiems daiktams kainas nustato ne pagal potvarkio reikalavimus, o keleriopai aukštesnes už faktinę jų vertę. Net ir laikraščių skelbimuose tokių aukštų kainų reikalavimų užtinkama.

Primenama, kad nusižengusieji potvarkiui, kaip reikalaujantieji nepagrįstai aukštų kainų, yra baudžiami, o siūlomieji parduoti daiktai bus konfiskuojami.

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad po ilgos ir sunkios ligos š. m. rugpiūčio 18 d. 16 val. V. D. Universiteto Klinikose mirė mūsų brangus sūnus

VYTAUTAS GERMANAVIČIUS.

Laidotuvės iš klinikų (Gardino g-vėje) rugpiūčio 20 d. 17 val. Pamaldos Jėzuitų bažnyčioje VIII. 20 d. 6.30 val.

Nuliūdę tėvai ir sesuo

JUOZUI MEŠKELEI

mirus, jo žmonai, dukterei, sūnums reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Jučai, Mikėnai, Žukauskienė

Raseinių apskr. Maitinimo įr Ūkio Skyr. Vedėjui

p. MAČIUKUI ADOLFUI,

jo tėveliui mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Raseinių Apskr. Valdybos ir Apskr. Žemės Ūkio Gaminių Tiekimo Įstaigos bendradarbiai

Buvusiam „Glukozės" fabriko direktoriui dipl. agr.

p. ALEKSAI su žmona,

mirus jų mylimai dukrelei Nijolei, reiškiame giliausią užuojautą.

G. ir R. Tamošaičiai ir L. ir A. Ramaškai

Pasiskelbę asmenys prašomi iki 25 d. š. mėn. atsiimti pasiūlymus. Neatsiėmus, pasiūlymai bus sunaikinti. Yra gauti šie: Nr. Nr. 33, 317, 713, 4788, 7388, 10365, 10516, 10599, 10784, 11106, 11386, 11450, 11593, 11731, 11892, 12074, 12157, 12199, 12215, 12364, 12373, 12482, 12561, 12763, 12906, 13091, 13118, 13205, 13244, 13253, 13289, 13352, 13432, 13539, 13574, 13591, 13643, 13672, 13678, 13722, 13742, 13873, 13918, 13962, 14096, 14155, 16615, 22904 ir dėl A. B., P. M., J. K., Onai, G, D. J., „Studentui", A. D., J. G., B. T., K. D., „R. A. M.", paso Nr. 667834.

Skelbimų skyrius

PADĖKA

Už maloniai surengtus koncertus Panevėžio Miesto Teatre š. m. rugpiūčio 15 ir 16 d., — kurių pelnas bus paskirtas Rytų Lietuvos gyventojų kultūriniams reikalams, — p. Reisonui, Panevėžio miesto burmistrui, p. Railai, Panevėžio Miesto Savivaldybės švietimo skyriaus vedėjui, ir Panevėžio Teatro administraciniam ir techniniam personalui, o taip pat p. pulk. Vidugiriui, Panevėžio apskrities viršininkui, p. Miltiniui, Panevėžio Teatro direktoriui, p. pulk. Koreivai, p. kap. Gumbinui ir kitiems gerbiamiems panevėžiečiams, maloniai suteikusiems koncertams savo vertingą paramą ir įgalinusiems jų atvykimą, ir gerbiamai Panevėžio publikai, savo atvykimu suaukojusiai rytų lietuvių reikalams, nuoširdžiai dėkoja.

Visuomenės Reikalų Departamentas
12188(1)

GYDYTOJŲ ŽINIAI

Tuberkuliozinius ligonius gydytis į sanatorijas reikia siųsti per apskričių ar miestų tub. dispanserius.

Ligonis, vykdamas į sanatoriją, turi turėti:

1) tub. ligų dispanserio leidimą gydytis sanatorijoje,

2) pasikeitimo lapelį,

3) nemokamo gydymo liudijimą.

Jei ligonis neturi teisės į nemokamą gydymą, turi pasiimti su savim pinigų užsimokėti už gydymą sanatorijoje. Sanatorijoje už gydymą mokama visą laiką pirmyn už visą mėnesį.

Vyr. Sveikatos Valdyba
12156(1)

Skubiai reikalingas kvalifikuotas **buhalterio padėjėjas** ir **vyr. sąskaitininkas.** Kreiptis Pressevertrieb Kauen, G. m. b. H. Duonelaičio 25, nuo 8—16,30 val. 12164(1)

RADIOCENTRUI

REIKALINGI
RADIOMECHANIKAI

Aukštas akordinis atlyginimas

Kaunas, Laisvės al. 76, Telef. 26192

JUODOJI JŪRA

Juodoji jūra, supama Europos ir Azijos, yra nepaprastoje geografinėje padėtyje. Dabar ji yra atsidūrusi audringų karo operacijų centre, kurios gali ir jos ateities reikšmę nulemti.

Juodoji jūra mūsų žemės senovėje jungėsi su Kaspijos jūra gal tokiu pat būdu, kaip dabar kad ji jungiasi su Viduržemio jūra. Juodosios ir Kaspijos jūrų natūrali jungimosi juosta ėjo tarp Kaukazo ir Armenijos kalnų, paliai Ararato ir Alagėzo (Dievo akis) kalnus, kur beveik susiduria Riono ir Kuros upių slėnys. Kiekvienas kiek prasilavinęs žmogus pamatęs pasakys, kad čia kadaise būta jūros dugno, nes uolotas žemės paviršius susideda iš suakmenėjusių jūros gyvūnėlių bei kiautelių.

Juodoji jūra iš rytų į vakarus yra 1,160 km ilgio (nuo Poti iki Burgaso) ir skersai iš šiaurės į pietus — 600 km. Ji užima 411,000 kv. km plotą. Šiaurėje ji jungiasi Kerčės sąsiauriu su Azovo jūra, sudarydama Krimo pusiasalį, pietvakariuose — Bosforo sąsiauriu, Marmuro jūra ir Dardanelais — su Viduržemio jūra. Iš rytų ir pietų pusės jos krantai kalnuoti ir statūs, iš vakarų ir šiaurės vakarų — neaukšti, nuolaidūs. Salų ji visiškai neturi. Vidutinis jos gilumas 1.197 metrai, giliausioji vieta — 2.244 metrai. Jos dugnas panašus į gilų pailgą katilą su stačiais kraštais. Šiaurės vakaruose, kur įteka stambios upės — Dunojus, Dniestras, Dniepras, jūra daug seklesnė (30—70 m). Jos vanduo ne toks sūrus, kaip Viduržemio jūros, bet gilumoj daug sūresnis, negu paviršiuje (paviršius 18%, dugne 22%). Labai daug turi sieros vandenilio, todėl giliau kaip 260 m organiniai gyviai neįstengia gyvuoti. Vandens temperatūra dugne daug aukštesnė, kaip viduriniuose sluoksniuose (+9, 2° ir +8°): iš Bosforo įteka šiltesnis, bet ir sūresnis, todėl ir sunkesnis vanduo. Nors paviršiaus vanduo žiemos metu šiek tiek ir atvėsta, bet būdamas mažiau sūrus, į gilumą nenusileidžia. Juodosios jūros lygis aukštesnis negu Marmuro: vanduo čia nespėja tiek išgaruoti, kiek upės jo atneša, todėl čia pastebimas keistas reiškinys: paviršiaus vanduo iš Bosforo bėga į Marmuro jūrą, o apatinis priešinga kryptimi: iš Marmuro jūros į Juodąją. Juodoji jūra labai rami, neturi tokių bangavimų, kaip kitos jūros. Žiemos metu šiaurės vakarų pakraštyje (ties Odesa) kai kada keletą dienų ir užšala. Vasario mėn. žemiausia vandens temperatūra (prie Odesos +1,3°, prie Batumo +7,7°), rugpiūčio mėn. aukščiausia temperatūra (+21,6° ir +24,4°).

Juodojoj jūroj sutinkamos trys rūšys delfinų, paskui: sterliadė, sevriūga, osetrina, šipas, kambala, šemaja, sultonė, skumbrija ir kefalas, bet Azovo jūra daug žuvingesnė. Tarp Odesos ir Sevastopolio ir Dunojaus įtakoj labai daug vandens augmenų, iš kurių galime jodą gaminti.

Svarbiausieji Juodosios jūros uostai: vakarų pusėje — Konstanca (Rumunijoj), Varna ir Burgasas (Bulgarijoj). Pietų kranto uostai — Konstantinopolis (pietiniame Bosforo gale), Sinopas, Samsunas ir Trapezundas priklauso Turkijai. Rytų ir šiaurės krante svarbiausieji uostai, kurie priklausė sovietų Rusijai — Batumas, Poti, Tuapsė, Novorosijskas, Kerčė (prie Kerčės sąsiaurio), Feodosija, Sevastopolis, Nikolajevas (prie Bugo įtakos) ir Odesa.

Dabartiniu metu sovietų rankose beliko tik rytų kranto uostai Kaukaze: Batumas, Poti, Tuapsė ir Novorosijskas. Pastarieji du, t.y., Tuapsė ir Novorosijskas, jau apsupti vokiečių kariuomenės, nes Maikopas jau paimtas. Per sovietų uostus per metus būdavo pervežama maždaug po 5.800 tonų prekių. Lyginant su kitų valstybių uostais, tas transportas atrodo labai menkas. Rusai per šiuos uostus daugiausia išveždavo į užsienį: gazolį, duoną, anglį ir margancą.

Juodoji jūra, būdama tarp Europos ir Azijos, turi nepaprastai svarbią politinę ekonominę reikšmę toms valstybėms, kurios siekia jos krantus, nes per ją ir Bosforą eina patogiausieji vandens keliai į visą pasaulį. Juodąją jūrą būtų galima pavadinti vienu milžiniškų centriniu Europos ir Azijos uostu. Didžiausią vaidmenį čia vaidina Bosforas, kitaip vadinamas Konstantinopolio sąsiauris, kuris jungia Juodąją jūrą su Marmuro jūra. Bosforo ilgis 28,5 km, plotis 120—3,300 m, o gilumas siekia iki 121 m. Jo pakrantes dengia vynuogynai, sodai, kiparisų parkai, tarp kurių pastatyta gražiausių vasarnamių ir įvairių kitokių rūmų. Bosforo pietiniame gale, vakarų pusėje (Europoje) prie Aukso Rago įlankos stovi Konstantinopolis, rytų Bosforo pusėj — Skutari. Toliau į pietus eina Marmuro jūra, už jos Dardanelų sąsiauris, kuris jeina į Egėjaus jūrą prie Viduržemio jūros. Bosforą su rytais jungia Bagdado geležinkelis.

Įvairiais laikais ištisa eilė valstybių dėjo didžiausias pastangas įsigalėti Juodojoj jūroj. Dar gilioj senovėj jos šiaurines pakrantes buvo užėmę graikai ir iš dalies romėnai. 16 šimtmetyje visą Juodąją jūrą buvo užvaldę turkai. 17 šimtmečio pabaigoje rusai, užėmę Ukrainą, naudodamiesi Ottomanų imperijos susilpnėjimu, bando prasiveržti prie Juodosios jūros krantų. Pagaliau rusų caras Petras Didysis, užėmęs Azovą, stato sau uždavinį prakirsti sau langą per Juodąją jūrą į platųjį pasaulį. 18 šimtm. Kučuk-Kainardžisko taikos sutartimi Rusija gavo teisę įleisti savo prekybos laivyną į Juodąją jūrą. Pagaliau, užkariavus Krimą, Novorusiją ir Kulanę, Rusija pradėjo vyrauti Juodojoj jūroj. 1833 m. taikos sutartimi su Turkija, Rusija gauna teisę perplukdyti savo karo laivyną per Bosforą ir Dardanelus. Mat, per čia rusams tada buvo artimiausias kelias į Port Artūrą ir Vladivostoką Tolim. Rytuose, o netruko ir kitokių politinių bei karinių sumetimų.

Rusų viešpatavimo augimu Juodojoj jūroj ir jų ekspansija į sąsiaurius labai susirūpino Anglija ir Prancūzija. To padarinys buvo Krimo karas: 1855 m. santarvininkų (anglų, prancūzų, italų ir turkų) buvo apsuptas ir puolamas Sevastopolis. Rusai, pralaimėję karą, 1856 m. turėjo pasirašyti Paryžiuje taikos sutartį, pagal kurią jiems buvo atimta teisė laikyti karo laivyną Juodojoj jūroj ir daryti įtvirtinimus šios jūros krantuose. Tačiau 1870—1871 m. Prūsų — Prancūzų karo metu, naudodamasi prancūzų nusilpimu, Rusija atsisakė tą sutartį toliau vykdyti ir vėl pradėjo rengtis atgauti visišką galią Juodojoj jūroj. Tačiau 1878 m. nepasisekimas Berlyno kongrese ir 1880 metų visiškas pralaimėjimas Balkanų politikoj rusų kovą dėl viešpatavimo Juodojoj jūroj laikinai susilpnino. Bet 1904—1907 m., kada įsikūrė santarvė, vadinamoji Antante, kurią sudarė Prancūzija, Rusija ir Anglija, vėliau ir Japonija, Rusija gavo santarvininkų sutikimą užimti Konstantinopolį su visais sąsiauriais ir Juodąją jūrą laikyti visiškoj savo nuosavybėj, kaip didžiulį rusų ežerą. Tačiau D. Karo metu, subirėjus Rusijai, nuėjo niekais ir „amžinoji rusų svajonė" (zavietnaja mečta) įsigyti Dardanelus.

D. Karo metu rusų karo eskadra Juodojoj jūroj turėjo tris dreadnoutus: „Eustafiju", Joan Zlotoustą" ir „Panteleimoną". Prie eskadros, žinoma, buvo įvairios paskirties pagalbinių laivų, t. y. kreiserių, minininkų ir kitų. Vokiečių gi, karui prasidedant, iplaukė į Juodąją jūrą du dreadnoutai: „Geben" ir „Breslau". Žinoma, rusai nieko negalėjo veikti su savo eskadra prieš tokį milžiną, kaip „Geben", kuris buvo pastatytas tik 1911 m., 23.000 t talpos su 27,5 mazgų (50 km) greičiu, ginkluotas dešimčia patrankų — 11 colių kalibro (apie 270 mm). Tuo metu rusų visoj eskadroj geriausiu dreadnoutu laikomas „Eustafij", 13.000 tonų talpos, statytas 1906 m., 16 mazgų (apie 20 km greičio per val.) ir ginkluotu kad ir stambesnio kalibro (12 colių) patrankomis, bet tik keturiomis.

Bolševikai gi Juodosios jūros karo laivynu nebe tiek daug rūpinosi, tenkinosi stiprindami jos pakrantes ir uostus, bet nukreipė visą savo dėmesį į Šiaurės Vandenyną, norėdami ten pastatyti galingą karo laivyną ir įstiprinti visą eilą uostų, ypač niekad neužšalantį Murmanską, iš kur galėtų nieko netrukdomi pasiekti Atlanto ir Ramųjį vandenyną. Vienoje savo kalboje Kalininas dar neseniai yra pasakęs ... „Sovietų vyriausybė galutinai nutarė pradėti statyti didelį ir galingą linijinį laivyną, nė kiek nesilpnesnį už anglų laivyną"...

Tik ar beteks jį pradėti statyti.

PLK. PETRUITIS

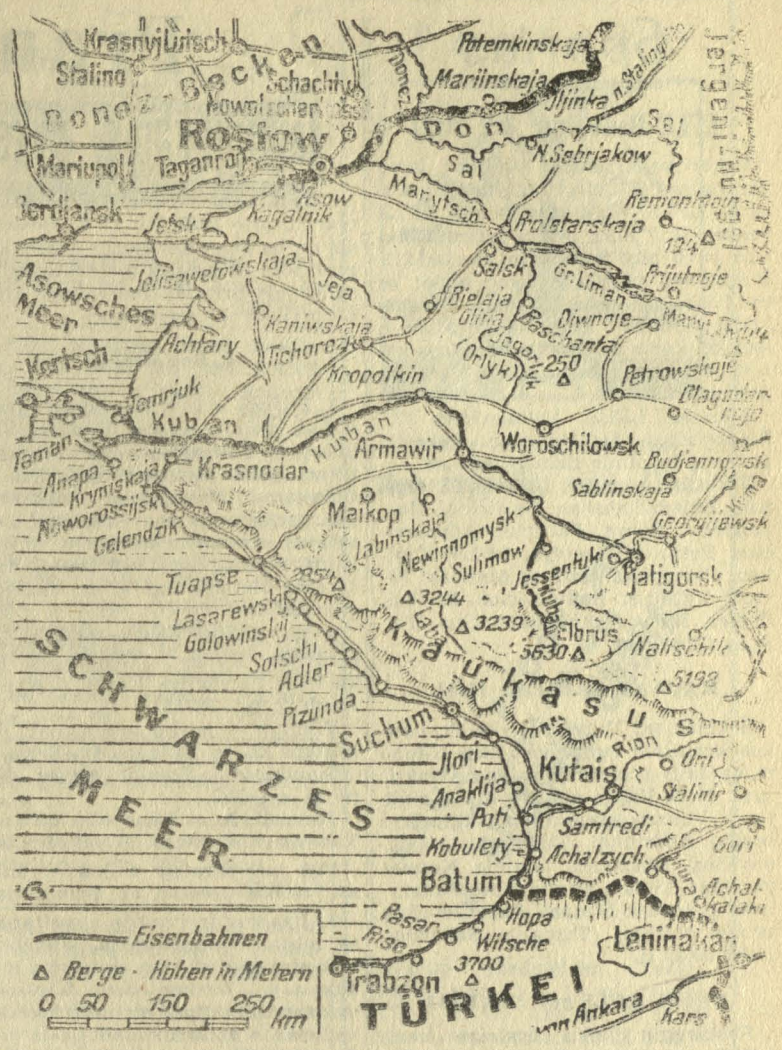

Juodosios jūros rytinė dalis, prie kurios dabar eina didžiosios kovos. (Wb.)

„Į šį vokiečių tvirtovės pylimą pasigailėtinai sugniužlų ir stipriausias priešas"

MADRIDAS. „ABC" korespondentas Berlyne Ernesto del Campo aprašo savo apžiūrėjimą vokiečių pakraščių įtvirtinimų juostos pačioje siauriausioje Lamanšo vietoje prie Calais. Jis rašo:

„Mūsų kelionė iš Abbeville per La Tougquetą į Boulogne ir Calais mums aiškiai parodė, kad vokiečių įtvirtinimai šiame ruože jokiu būdu neatsilieka nuo tokių pat įtvirtinimų Bretagnėje. Pakrančių baterijos, kurios čia nėra tokios didelės kaip Bretagnėje, lengvai pasiekia Temzės žiotis. Jų genialiais, visiškai dominuojančiais Kanalo įrengimais ne tik kiekvienas galimumas išsikelti, bet ir kiekvienas mėginimas bet kurios anglų vilkstinės praslinkti pro sąsiaurį yra iš anksto pasmerktas. Priešingai negu Bretagnėje, toli mušančios patrankos čioje zonoje įrengtos stačiai milžiniškuose bunkeriuose, į kuriuos nesėkmingai atsimuštų ir stambiausios lėktuvų bombos. Kaip stebuklą mes žiūrėjome šiuos gynimosi įrengimus, kuriuose niekas nebuvo užmiršta: nuo lengvosios zenitinės artilerijos iki sunkiųjų toli mušančiųjų patrankų, nuo įrengimų sukliudyti išlaipinti parašiutininkus iki komplikuotų techniškų aparatų, kurie leidžia automatiškai reguliuoti šaudymą pagal žvalgybinių lėktuvų perduotus pranešimus, čia taip pat yra įgulų kareivinės, kurios puikiai šildomos ir turi moderniausius oro ir dujų filtravimo aparatus. Visa tai čia yra taip tobula, kad Maginot linija toli atsilieka. Vienas bandomasis aliarmas mums parodė preciziškumą ir nuostabų greitumą, kuriuo veikia visa gynimosi sistema. Po pusantros minutės sirenai suskambėjus jau veikė patrankos ir ore buvo nakintuvai. Kai mes iš Calais sugrįžome į Berlyną, žinojome, kodėl anglai po pirmųjų nepavykusių apčiupinėjimo mėginimų visiškai atsisakė nuo išlaipinimo akcijos plano. Juk į ši vokiečių įtvirtintą pylimą pasigailėtinai sugniužtų net stipriausias priešas.

ISNIEKINTASIS SOCIALIZMAS

K. I. ALBRECHT

75

Kaip vėliau teko iš prieškambary sėdėjusio Bergavinovo sekretoriaus, kurį pažinojau dar iš tų laikų, kai Bergavinovas ėjo Šiaurės Rusijos apygardos Archangelske partijos sekretoriaus pareigas, sužinoti, vienas iš tų jaunų kinų buvo kinų maršalo Čiangkaičeko (Čiang-Kai-Čeko) sūnus.

Tuo metu aplink Bliucherį švaistėsi visa eilė kinų, kurie visi dėvėjo Raud. Armijos komandirų uniformas. Šitos kinų grupės galva buvo jaunasis Čiangkaičekas, kurio tėvas vadovavo kinų armijai ir buvo tikrasis Nankino vyriausybės galva.

Mūsų štabe apie Čiangkaičeką pasakojo, kad jis pats buvo studijavęs Raud. Armijos gen. štabo akademijoje Maskvoje ir, sugrįžęs atgal, ten toliau studijuoti pasiuntė savo sūnų. Paaštrėjus Sov. Sąjungos konfliktui su Japonija, kai buvo įkurta Mandžukuo valstybė, po kiek laiko jaunasis Čiangkaičekas svarbiausiuose Sovietų Sąjungos organuose paskelbė atvirą savo tėvui laišką. Jame pareiškė, kad visai atsisako nuo tokio tėvo ir laiko jį išdaviku, nes jis išdavęs komunistinius principus, kuriems dar Maskvoj būdamas buvo prisiekęs ištikimybę.

Čiangkaičekui, o su juo ir Kuomintangui, kuris pietinėse Kinų provincijose jau nuo 20-jų metų buvo iškopęs į valdžią, pasisekė tik dėlto užimti Šiaurės Kiniją ir į savo valdžią sujungti visą Kinų imperiją, kad šitą žygį prieš Šiaurės Kiniją tiek pinigais, tiek ginklais smarkiai rėmė Sov. Sąjunga.

Tuo metu prie Čiangkaičeko nepaprastas komisaras ir ypatingas pasiuntinys buvo Borodinas, kuris drauge su Bliucheriu-Galinu ir Čiangkaičeku visą tą žygį prieš Šiaurės Kiniją ir atliko. Borodinas buvo nepaprastai apsukrus diplomatas, puikiai susipažinęs su slapta Sovietų propagandos aparato užpakalyje veikla. Kaip man kartą Borodinas pats prisipažino, — mums tekô kurį laiką drauge dirbti viename komisariate, būtent, tuo metu, kai Borodinas buvo patekęs į Stalino nemalonę, — Pietų Kinijos armijos žygis prieš Šiaurės Kiniją tik dėl to virto didžiule Kuomintango pergale, kad tam generolui revoliucionieriui visą reikalingą pagalbą ir lig laikų atsiuntė Maskva. Tegu bus Borodinas visą reikalą kiek patempęs savo nuopelnų naudai, vis dėlto tas tvirtinimas iš esmės yra teisingas.

Po Kuomintango vado Sun-Yat-Seno mirties Čiangkaičekas drauge su velionies našle, kuri nvvyko į Maskvą atstovauti ekstremitiniam Kuomintango sparnui ir ten stengėsi palaikyti reikalingus ryšius tarp Sovietų vyriausybės, Komunistų Partijos ir Kominterno, laikėsi probolševikiškos linijos. Jis savo laiku, kaip ir daugelis kitų kraštų nacionalistų, buvo nusprendęs taikiai sugyventi su Sovietais, kad jų padedamas galėtų su laiku įsigalėti visoje Kinijoje. Jis čia sekė pavyzdžiu lenkų generolo Pilsudskio ir turkų generolo Kemal Pašos, kurie puikiai sugebėjo Sovietų draugystę išnaudoti savo krašto tautiniams interesams ir laisvei išsikovoti.

Ta tariamoji draugystė ir apsimestinis sutikimas su Sovietų planais jiems padėjo išgauti iš Maskvos savo reikalams ginklų, šaudmenų ir net pinigų.

Matyti, tokiu pat metodu norėjo pasinaudoti ir Čiangkaičekas. Visi seniai žinojo faktą, kad didelis skaičius kinų, ėjusių mokslus Sun-Yat-Seno universitete Maskvoje, kur jie buvo ruošiami Tol. Rytams politiniais bolševikų agitatoriais ir pilietinio karo specialistais, tuo metu, vadovaujami visagalio Sovietų įgaliotinio su neaprėžtomis teisėmis prie Kuomintango vadovybės Michailo Borodino, padėjo savo aktyvia parama revoliuciškai nusiteikusiems Kinų pietams, vadovaujamiems Čiangkaičeko, nugalėti Šiaurės Kinijos provincijas.

Šitie agitatoriai į tas sritis nueidavo dar pirma kariuomenės ir ten savo propaganda paruošdavo dirvą, kad žmonės patys savo noru pereitų į revoliucinio Kuomintango pusę. Panašiu būdu jiems pasisekė įagituoti ir visą eilę Šiaurinės armijos pulkų, kad pereitų į sukilėlių pusę ir prisidėtų prie artyn žygiuojančios pietų armijos. Tuo metu Čiangkaičeką Maskva rėmė ginklais, šaudmenimis ir stambiomis pinigų sumomis.

Maskvos planai kaip buvo, taip ir pasiliko visados tie patys. Sekdama savo pačios pavyzdžiu, Sovietų valdžia tikėjosi taip supiudyti kaimyninėje valstybėje vieną partiją su kita, kad tos galų gale pradėtų kruvinas piautynes, iš kurių faktiškai nugalėtojas išeitų trečias — šiuo atveju į Sovietų Sąjungos tautų šeimą, prašytųsi priimami nauja respublika. Tokį planą Maskva tikėjosi įvykdyti tiek Lenkijoje, tiek Turkijoje, tiek ir Kinijoje. Generolai Pilsudskis, Kemal Paša ir Čiangkaičekas turėjo būti to plano vykdytojai ir paruošti dirvą būsimajai tarybinei vyriausybei.

Tačiau iš tikro Maskva visais šiais atvejais apsiskaičiavo. Kai Pilsudskis susiėmė į savo rankas visą valdžią, ji aplankę pagelbinių komunistinių dalinių vadai, priminę jam duotąjį pažadą, savo didžiausiam nusistebėjimui sulaukė griežto ir kieto Pilsudskio atsakymo: „Aš juk esu sakęs, kad tiktai drauge su jumis kovosiu su buvusiąja vyriausybe, tačiau aš niekados nesu sakęs, kad drauge su jumis ir valdysiu".

Lygiai taip elgėsi ir Kemal Paša. Nors jam galingą graikų invazinę armiją pasisekė sutriuškinti Anatolijoje tiktai su sovietinių pinigu, ginklų ir šaudmenų pagalba, tačiau jis niekados nemanė padėti komunizmui įsigalėti Turkijoje. Jis, paėmęs į savo rankas valdžią, kiekvieną, kuris tik turkų žemėj vedė komunistinę agitaciją, įsakydavo kiekvieną paprasčiausiai pakarti.

Panašiu būdu iš užnertos kilpos išsisuko ir Čiangkaičekas. Ir jis atsisakė drauge dirbti su Kinijos Komunistų Partija tuo momentu, kai suėmė į savo rankas visa valdžią ir galėjo pradėti produktyvų savo krašto atstatymo darbą. Ir jis tuo pačiu momentu, kai juo nusivylę ir pasiryžę atkeršyti komunistų agitatoriai nusprendė paskelbti Kuomintangui kovą ir, sukėlę ūkininkų revoliuciją, pilietines žudynes krašte pagal Kominterno nurodymus varyti toliau, lygiai, kaip Pilsudskis ir Kemal Paša, pasiskelbė tautiniu kinų kovotoju ir pradėjo ugnimi ir kardu rauti iš Kinų žemės visokios rūšies komunistų agitatorius.

Tačiau šį sykį Maskva pasirodė jau kiek gudresnė — ji susitarimui teseti iš Čiangkaičeko pareikalavo tam tikrų garantijų. Čiangkaičekas turėjo įkaitomis Maskvoje palikti visą eilę jaunų kinų iš vadovaujančių Kuomintango sluoksnių, tame skaičiuje ir savo paties sūnų. Visi šitie jauni kinai buvo smarkiai pasidavę Sun-Yat-Seno našlės, fanatiškos Maskvos šalininkės, įtakai, kuri, vos man išvykus iš Chabarovsko, ten netrukus atvažiavo, norėdama drauge su jaunuoju Čiangkaičeku suorganizuoti nepatenkintų fanatiškų kinų intelektualų centrą.

Buvo projektuojama po pirmo japonų kariuomenės dalinių įsiveržimo į Sovietų teritoriją duoti skubų ir smarkų motorizuotaisiais daliniais ir raudonąja kavalerija smūgį į Mandžukuo, prasimušti ligi Pekino ir ten sudaryti naują kinų vyriausybę, kuriai vadovauti būtų ėmusis Sun-Yat-Seno žmona.

Sportas

LFLS-Rinktinė 3:2 (1:2)

Vakar valstybiniam stadione buvo kontrolinės futbolo rungtynės Rinktinė — LFLS. Žaidimas baigėsi LFLS pergale 3:2, nors pirmą kėlinį Rinktinė buvo nusvėrusi savo naudai 2:1. Rungtynės buvo gan žemo lygio; be to, Rinktinės sudėty vietoj Skalskio žaidė Simutis. Peiktinas reiškinys, kad kai kurie žaidikai į rungtynes neatvyksta ir tuo būdu kliudo normalų pasiruošimą.

Įvarčiai: LFLS: Baliulevičius (2), Rimkevičius (1); Rinktinė: Paberžis (1) ir iš baudinio Dzindziliauskas.

Rinktinė: Simutis; Ilgūnas, Geležiūnas; Dzindziliauskas, Galvičius, Maskaliūnas; Šopys, Paberžis, Adomavičius, Petraitis, Skeivys; **LFLS:** Činikas; Choniavka, Šatras; Amonas, Tėvelis, Urbaitis; Baliulevičius, Bielkus, Žėglys, Linevičius, Rimkevičius. Teisėjas Citavičius.

KAUNAS LAIMĖJO 18:14

Sekmadienį Vilniuje įvyko draugiškos krepšinio rungtynės tarp Kauno ir Vilniaus profesinių sąjungų rinktinių. Nors Vilnių atstovavo visi rinktiniai Vilnaus krepšininkai, kaip trys broliai Andriuliai, Kudaba ir Dargnavičius, rungtynes laimėjo Kaunas pasekme 18:14. Kauną šiose rungtynėse atstovavo Šliupas, Paransevičius, broliai Norkai, Tumaitis, Saladžius, Leščinskas II.

NAUJI LFLS-gos SKYRIAI

Pastaruoju laiku įsisteigė nauji LFLS-gos skyriai Šiauliuose ir Šakiuose.

VILNIAUS LFLS Į RYGĄ

Rugpiūčio 23—26 d. d. Rygoj viešės Vilniaus LFLS futbolininkai ir krepšininkai ir turės eilę rungtynių su RFK ir kt. klubais.

IŠ PANEVĖŽIO MSK VEIKLOS

Šiemet daugi nustebino Panevėžio MSK futbolo vienuolikė, Lietuvos pirmenybėse iškopusi į baigmę, kur susitiks su Kauno LFLS. Panevėžio MSK įsikūrė prieš 10 metų — 1932 m. liepos 13 d. Steigimo iniciatoriai buvo E. Landigas, J. Repkinas ir K. Aleksiūnas. Pirmasis ir dabar klubui vadovauja. Kaip kitų klubų, taip ir Panevėžio MSK veikimo sąlygos nebuvo lengvos. Ypač pasigendama trenerių. Dėl to ir paskiros įvairių šakų komandos viską mokytis turėjo, kaip sakoma, „iš savęs". Bolševikų metu klubo turtas buvo atimtas. Dabar MSK vėl atsigavo. Patekimas į baigminį žaidimą dėl Lietuvos futbolo meisterio vardo, reikia manyti, panevėžiečius dar labiau paskatins siekti geresnių pasekmių ne vien tik futbole.

Europos futbolo meisteriai. Jau yra paaiškėję 16 Europos valstybių š. m. futbolo meisteriai. Jais yra: Belgijoje — Liersche SK, Bulgarijoje — AC Slavia Sofija, Danijoje — Boldklubben 93 — Kopenhaga, Vokietijoje — FC Schalke 04, Prancūzijoje — FC Sete (neužimtoje srityje), Stade Reims (užimtoje srityje), Italijoje — AS Roma, Kroatijoje — Gradjianski Zagrebas, Olandijoje—Ado den Haag, Portugalijoje — FC Belenense, Čekijos — Moravijos Protektorate — Slavia Praha, Rumunijoje — Rapid Bukarestas, Švedijoje — IFK Götebergas, Šveicarijoje — Grasshoppers, Slovakijoje — SK Bratislava, Ispanijoje — FC Valencia, Vengrijoje — WMC Cepel, Turkijoje — SC Besiktas. Suomijoje pravesta vietoje pirmenybių karo meto futbolo turnyras. Jo laimėtoju po vieno rato varžybų tapo HJK Helsinkis.

Taip pat visoje eilėje valstybių jau užbaigtos futbolo taurės turnyro varžybos. Italijoje taurės turnyrą laimėjo — Turino Juventus, Rumunijoje — Bukarešto Rapid, Vengrijoje — Budapešto Ferencvaros, Ispanijoje — FC Barcelona, Šveicarijoje — Grasshoppers, Prancūzijoje — Red Star Paris. Vokietijos ir Švedijos taurės varžybos dar nebaigtos.

Pulkios pasekmės Stockholme. Sekmadienį įvyko Švedijos lengvosios atletikos pirmenybės. 800 m Bertil Andersonas pasiekė laiką 1:51,9, Ake Spangertas 1.500 m nubėgo per 3:50.6. Pasaulio rekordininkas Gunder Hägas, bėgdamas 1.500 metrų, turėjo pasitenkinti antrąja vieta su pasekme 3:51.4.

Šį kartą laimėjo Danija. Linkoepinge sekmadienį įvykusios antrosios šiais metais tarpvalstybinės Danijos — Švedijos plaukymo rungtynės šį kartą baigėsi mažu danų laimėjimu 78:76. Birželio mėn. panašias rungtynes laimėjo švedai 78:76. Švedijos sudėtyje nebuvo garsaus Ejoern Borgo, kuris, kaip žinoma, prieš kurį laiką yra susižeidęs. 800 m l. st. ir 100 m nugara pagerinti Švedijos rekordai.

Pranešimas

talkininkams, vykstantiems malkų gaminti

Sąryšy su paskelbtu Papildomu potvarkiu prie 1942. VI. 17 d. potvarkio dėl darbo prievolės žemės ūkyje, kuro gamyboje ir susisiekime Lietuvos Generalinėje Srityje, Generalinė Miškų Ūkio Direkcija paaiškina:

I. Registracija

1. Įmonės ir įstaigos sudaro sąrašus ir juos siunčia Kaune, Vilniuje, Šiauliuose ir Panevėžyje miestų burmistrams, kitose vietose — apskričių viršininkams. Miesteliuose talkininkai gali registruotis pas viršaičius, kurie sąrašus persiunčia apskričių viršininkams. Sąrašai turi būti įteikti nuro dytoms vietoms ligi š. m. rugpiūčio mėn. 20 d.

2. Burmistrai įregistruotus sąrašus perduoda: Kaune — Generalinei Miškų Ūkio Direkcijai, Kęstučio g-vė 15, kamb. 7, tel. 20711.

Vilniuje — miškų inspekcijai, Moniuškos 21, tel. Vilnius Nr. 1560.

Šiauliuose — Šiaulių gir jai—Kauno 23, tel. 582.

Panevėžyje — Panevėžio gir jai — Panevėžys, Vytauto 19, tel. Nr. 560.

Visi kiti sąrašus įteikia artimiausiai miškų urėdijai ar girininkijai.

3. Įstaigos ir įmonės, susitarusios su miškų administracija, siunčiamus talkininkus suskirsto grupėmis ir susitaria dėl kirtimo vietų. Kiekvienai vykstančiai grupei turi būti paskirta vadovas, o reikalui esant ir jo pavaduotojas, kuris rūpinasi visais tos grupės talkininkų reikalais.

4. Pavieniai asmenys (laisvos profesijos, amatininkai ir t. p.) grupių sudarymo reikalu susižino:

a) amatininkai ir kiti organizuoti vienetai — savo profesinėse sąjungose,

b) visi kiti — miškų administracijoje (žiūr. pastraipą 2-rą).

II. Talkininkų nuvykimas ir grįžimas

1. Talkininkų nuvykimu į kirtimo vietas ir grįžimu iš jų rūpinasi įstaigų ir įmonių vadovybės. Miškų administracija pagal galimybę pagelbės surasti transporto priemones.

III. Aprūpinimas patalpomis ir įrankiais

1. Talkininkai turės apsigyventi pas artimiausius ūkininkus. Patalpas surasti tarpininkaus girininkai. Talkininkas pasiima su savim patalynę ir kitus būtinus maitinimuisi ir gyvenimui daiktus.

2. Pageidaujama, kad talkininkai pasiimtų su savim įrankius (piūklą ir kirvį). Talkininkai, kurie savais įrankiais gaminsis malkas, nustatyta sugaminti malkų norma sumažinama iki 20 edm kiekvienam grupės dalyviui.

IV. Maitinimas

1. Centralizuoto maitinimo nebus.

2. Kiekvienas turės maitintis iš turimų kortelių, kurias turi pasiimti su savim. Vietoje dar bus parūpintos kortelės papildomam maistui gauti.

3. Kol pagal turimas ir gautas papildomas korteles maistas vietoje bus išgautas, pirmoms 4 — 6 dienoms reikia pasiimti maisto su savim.

4. Maitinimo ir ūkio skyriai bei tiekėjai įpareigoti pasirūpinti, kad malkų gaminimo talkininkai maisto produktais pagal pristatytas korteles būtų aprūpinti pirmoje eilėje.

5. Grupės vadovas ar išskirtasis grupės maisto tiekėjas, girininkui pagal galimybę padedant, išgauna pagal talkininkų turimas ir gautas papildomas maisto korteles maisto produktus ir rūpinasi, kad talkininkams jie būtų laiku išdalinti. Maisto pasigaminimu (virimu) rūpinasi patys talkininkai. Jei visa talkininkų grupė ar jų dalis susitartų bendrai maitintis ir vietoje būtų tinkamos sąlygos bendrai maistą virti, tai maisto tiekėjas šituo taip pat turi rūpintis.

6. Talkininkai į darbą turi atvykti, kaip taisyklė, savaitės pradžioje — pirmadienį.

7. Iš gautų papildomam maistui kortelių su Maitinimo ir Ūkio skyriais įpareigojami atsiskaityti urėdai pagal Maitinimo ir Ūkio skyrių nurodytą tvarką.

V. Bendros pastabos

1. Kiekvienam talkininkui baigusiam darbą, girininkai išduoda pažymėjimą apie prievolės atlikimą.

2. Informacijas prievolės atlikimo reikalu ir kitais su tuo susijusiais klausimais teikia:

a) Kaune — Generalinė Miškų Ūkio Direkcija, Kęstučio 15, kamb. 7, tel. 20711.

b) Vilniuje — miškų inspekcija, Moniuškos 21, tel. 1560.

c) Šiauliuose — miškų inspekcija tel. Šiauliai Nr. 1565.

d) Panevėžyje — miškų inspekcija, tel. Panevėžys Nr. 107.

e) kitose vietose — vietos miškų urėdai.

Generalinė Miškų Ūkio Direkcija

P. S. Kitus laikraščius prašoma perspausdinti. 12180(1)

V. Černiausko Cirkas

Senoji turgavietė — (Seimo Lukšio gatvė).

NUO RUGPIŪČIO 19 D. PROGRAMOJE DALYVAUJA SENIAI LAUKTI PLAČIAI PAGARSĖJĘ VISAME PABALTYJE

AKROBATAI

4 GEDRAIČIAI

Programos pradžia: šiokiadieniais — 17.45 ir 20 valandą,
šventadieniais — 15, 17.30 ir 20 val.

Kasa atdara: šiokiadieniais nuo 15 val. iki 20 val.
šventadieniais nuo 12 iki 20 val.

CIRKO DIREKCIJA

SKELBIMAS

Nacionalizuotų ir visų kitų namų, kuriuos valdo Grundstückgesellschaft Litauen m. b. H. Kauno Skyrius, nuomininkai nuo š. m. rugpiūčio mėn. 20 dienos nuomą moka Taupomoj Kasoj Kaune (Sparkasse in Kauen) Laisvės al. Nr. 31:

prie langelio Nr. 1—1, 2, 3 ir 4 Kontorų nuomininkai,
„ „ Nr. 2—5, 6, 7 ir 8 „ „
„ „ Nr. 3—9, 10 ir 11 „ „

Laikinai Šančių ir A. Panemunės nuomininkai nuomą moka ten pat:

12 Kontoros nuomininkai prie langelio Nr. 2,
13 „ „ „ „ Nr. 1.

Nuoma mokama pagal mokėjimo pranešimą, gautą iš savo rajono kontoros.

Įstaigos ir įmonės, mokėdamos nuomą mokėjimo pavedimais į mūsų papr. ein. s-tą Taupomoje Kasoje Kaune (Sparkasse in Kauen) Nr. 250, turi prie pavedimo pridėti mokėjimo pranešimo 1 egz. Mokant nuomą, praleidus mokėjimo terminą, prašome pačias įstaigas ir įmones už praleistą laiką priskaityti baudą 0,5% už kiekvieną praleistą dieną.

Nesumokėta bauda bus reikalaujama atskirais mokėjimo pranešimais.

Grundstückgesellschaft Litauen m. b. H.
Zweigstelle Kauen

12120(3)

KAUNO RADIJAS

KETVIRTADIENIS, VIII. 20.

5.00 Vokiečių kariams RP; 6.15 Malda, dienos mintys. Rytinė muzika (pl.); 6.45 Karo ir pol. įvykių apžvalga; 7.00 Žinios vokiečių k. RP; 7.15 Rytinis koncertas RP; 9.00 Žinios vokiečių k. RP; 9.10 — 11.30 **pertrauka;** 11.30 Iš Vilniaus — Pramoginis koncertas. Dal. Pramoginis orkestras, vad. Vl. Ščepanskis ir sol. E. Walevska (sopranas); 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12.05 Iš Vilniaus — Pramoginis koncertas (tęsinys); 12.30 Žinios vokiečių k. RP; 12,45 Iš Vilniaus — Pramoginis koncertas (tęsinys); 13.00 Karo ir polit. įvykių apžvalga; 13.15 Ūkininkams; 13.25 Vidudienio koncertas RP; 14.00 Žinios vokiečių k. RP; 14.15 Vidudienio koncertas RP; 15.00 Kariuomenės vadovybės pranešimo diktavimas RP; 15.30 — 16.00 **pertrauka;** 16.00 Iš Vilniaus — Popiečio koncertas. Dal. mažasis Filharmonijos orkestras, vad. A. Mikulskio, sol.: M. Sobolevska (mezzo sopr.), J. Sierdiukov (bosas), prof. St. Špinalskis (fort); 16.45 Karo ir polit. įvykių apžv.; 17.00 Žinios vokiečių k. RP; 17.15 Iš Vilniaus — Popiečio koncertas (tęsinys); 18.00 „Linksmybių beieškant", J. V. Narbuto reportažas; 18.15 Laiko įvykiai; 18.45 Žinios lietuvių k.; 19.00 Iš Vilniaus — „Būdingieji lietuvių liaudies dainų bruožai", Z. Slaviūno paskaita; 19.15 Pranešimai iš fronto RP; 19.30 Pl. muzika; 19.45 Politinėmis temomis RP; 20.00 Žinios vokiečių k. RP; 20.15 Serenadų vakaras (pl.); 21.00 Žinios lietuvių k.; 21.15 Vaidinimas. „Amūro aukos". Dvi Hugo Hartung ir Hermann Krause linksmos scenos; 22.00 Žinios vokiečių k. RP; 22.15 Iš Vilniaus — Vokiečių kariams; 24.00 Žinios vokiečių k. RP; po žinių — programos pabaiga.

Reikalingas EKSPEDITORIUS geležinkelio stotyje tvarkyti siuntas. Kreiptis: Ostland Oel Vertriebs Gesellschaft m. b. H. Kaune, Laisvės al. 14. 12157(1)

Mažai vokiečių šeimai reikalinga mylinti vaikus ateinanti tarnaitė namų ruošai ir valgiui gaminti. 12163(3)

Pranešimas

Panevėžyje steigiama nuo šių metų rudens Vidurinė linininkystės mokykla tikslu parengti mūsų kraštui linų gamybos, apdirbimo ir prekybos specialistų.

Į Vidurinę linininkystės mokyklą priimami tik berniukai ne jaunesni kaip 17 m. ir ne vyresni 24 m. amžiaus, baigę žemesn. žemės ūkio mokyklą arba 4 kl. gimnazijos (3 kl. reformuotos gimnazijos) arba turį tolygų išsilavinimą.

Mokslas mokykloje einamas per 2 metus. Išėjusieji 2 metų mokyklos kursą turi atlikti vienerių metų praktiką linininkystės įmonėse.

Atlikusiems nustatyta tvarka praktiką, teikiamas linininkystės techniko vardas.

Asmenys, nori įstoti į mokyklą, turi paduoti iki rugsėjo mėn. 10 d. mokyklos direktoriui savo ranka rašytą prašymą ir prie jo pridėti:

1. išeitojo mokslo pažymėjimą,
2. gimimo metrikus,
3. gyvenimo aprašymą ir
4. sveikatos liudijimą.

Neturtingiems mokiniams bus duodamos stipendijos.

Mokestis už mokslą nebus didelis.

Atvykstantieji į mokyklą turi atsivežti patalynę.

Bendrabučio prie mokyklos nėra.

Kada prasidės mokslas, bus pranešta vėliau.

Prašymus reikia siųsti Panevėžio Apskrities Agronomo Įstaigai: Panevėžys, Agronomijos gatvė Nr. 34.

Žemės Ūkio Politikos Departamentas

12019(3)

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS

PRANEŠIMAS

Jau priimami studentų pareiškimai, norinčių lankyti Vilniaus Dailės Akademiją. Pareiškimų blankai gaunami Akademijos raštinėje. Prie pareiškimų pridedama: a) mokslo baigimo atestatas ir jo patvirtintas nuorašas, b) gimimo metrika, c) trys fotografijos, d) namų darbai (piešiniai, tapyba, skulptūra, grafika). Pareiškimai, dokumentai ir namų darbai įteikiami asmeniškai arba siunčiami registruotai šiuo adresu: Vilniaus Dailės Akademija, Šv. Onos g. 4.

Akademija yra aukštoji specialinė dailės mokykla ir rengia menininkus: a) tapytojus, skulptorius ir grafikus, b) specialinių aukštųjų ir viduriniųjų mokyklų dailės dalykų dėstytojus.

Akademijoje yra tapybos, skulptūros ir grafikos specialybių studijos. Mokslas Akademijoje trunka šešerius metus. Kiekvienos specialybės mokymas studijose sudaro tris ciklus: a) bendras paruošimas (I kursas), b) tapybos, skulptūros arba grafikos studija (II—V kursai), c) diplominis darbas (VI kursas). Kiekvienas studentas išeina bendrą paruošimą, savo pasirinkimu vieną specialybės studiją ir atlieka diplominį darbą. Paišyboje ir specialybėje ypatingai dideliu pažangumu pasižymėjusiems studentams ir laisviesiems klausytojams ir studijuojantiems vien teoretinius mokslo dalykus gali būti leista išeiti jų klausytų dalykų kursą ir per trumpesnį negu 6 metų kursą.

Į Akademiją studentais priimami asmenys, baigę gimnaziją ar tokią mokyklą, kuri duoda vidurinio mokslo teises, ir išlaikę stojamuosius egzaminus. Neturintieji reikalingo mokslo cenzo, arba norintieji pasimokyti vieno ar kelių Akademijoje einamų mokslo dalykų, gali būti priimti į Akademiją laisvaisiais klausytojais.

Studentai, išėję Akademijoje visą pasirinktos specialybės kursą, išlaikę baigiamuosius egzaminus ir atlikę diplominį darbą, gauna aukštojo mokslo baigimo diplomą ir savo specialybės diplomuoto dailininko vardą. Laisvieji klausytojai gauna išeitojo mokslo pažymėjimą.

Neturtingi ir pažangūs moksle studentai ir laisvieji klausytojai atleidžiami nuo mokesčio už mokslą ir gauna stipendijas. Prie Akademijos yra studentų bendrabutis.

Stojantieji į I kursą turi laikyti egzaminus iš šių dalykų: a) paišybos (nuogos figūros piešinys iš gamtos, galvos arba gipso piešinys iš gamtos, ir žmogaus figūros eskizai iš gamtos), b) kompozicijos (kompozicijos eskizas duota tema). Stojantieji laisvaisiais klausytojais ir norį studijuoti tiktai teoretinius mokslo dalykus, nuo egzaminų iš paišybos ir kompozicijos atleidžiami.

1942 — 43 mokslo metai pradedami rugsėjo 1 d.

Rudens egzaminų sesija Akademijoje įvyks š. m. rugsėjo mėn. 1 — 15 d.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS DIREKTORIUS

11761(3)

Staigmena Šiauliškiams!

V. Černiausko cirko artistų trupės iškyla Šiauliuose

Nuo š. m. rugpiūčio mėn. 5 dienos Šiaulių teatro patalpose V. Černiausko cirko ir estrados artistų pirmas pasirodymas Šiauliuose.

Programoje dalyvauja vietos ir užsienio cirko ir estrados artistai.

Kasdien seansai 18 ir 20.30 val.
Šventadieniais 15.30, 18 ir 20.30 val.
Kasa atdara nuo 12 iki 15 val. ir nuo 17 iki 20.30 val.
Šventadieniais nuo 12 iki 20.30 val.

CIRKO DIREKCIJA

Kauno Didysis Teatras

Trečiadienį, rugpiūčio 19 d., 18,30 v.
OPERETĖS SEZONO ATIDARYMAS
GROVAS LIUKSEMBURGAS
F.Leharo 4 p. operetė
Bilietai nuo 1,00—4,00 RM
Ketvirtadienis, VIII. 20, 19 v.
GULBIŲ EŽERAS
P. Čaikovskio 4 p. baletas
(uždar. spekt. Wehrmachtui)
Penktadienis, VIII. 21, 18.30 v.
LAUKINĖ ANTIS
H. Ibseno 4 v. drama
Bil. 1,00—4,00 RM
Šeštadienis, VIII. 22, 18.30 v.
CARMEN
G. Bizet 4 v. opera
K. PETRAUSKUI dalyvaujant
Bil. 1,20—5,00 RM
Sekmadienis, VIII. 23, 18.30 v.
GROVAS LIUKSEMBURGAS
F. Leharo 4 p. operetė
Bil. 1,20—5,00 RM
Bilietai parduodami nuo 10—12 ir 16—19 val.

PASTABA: Pavėlavusieji, po trečio skambučio, salėn nebus įleidžiami.

Ostland - Faser - Gesellschaft m. b. H. Hauptstelle Kauen, Kaunas, Laisvės al. 62, **reikalingos DVI MAŠININKĖS.** Pageidaujama nors patenkinamas vokiečių kalbos mokėjimas. Teirautis vietoje darbo valandomis: 7.30—12 ir 13—17 val. Įėjimas iš Vasario 16 d. g-vės. 12006(3)

Valst. Elektrotechnikos Fabrikui, Vilniuje, M. Mindaugienės g. 9, **reikalingi:**

1. Medžio ir metalų apdirbimui darbininkai;
2. Paprasti darbininkai;
3. Mokiniai į stalių ir mechanikos skyrius;
4. Naktiniai bei vartų sargai.

Kreiptis į fabriko administraciją darbo dienomis nuo 7 iki 15 val. 11904(3)

Socialinio Draudimo Skyriui **skubiai reikalingi:**

1. mašininkė,
2. buhalteriai,
3. sąskaitininkai-ės.

Kreiptis į Socialinio Draudimo Skyrių Kaune, Vytauto pr. 63, IV a. 12017(3)

Į LAISVĘ

Kaunas, Duonelaičio 24

REDAKCIJA interesantus priima nuo 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktoriaus 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 7 ligi 18 val., prieš šventadienius — nuo 7 ligi 15 val. Telef.: skelbimų skyriaus — 26375, buhalterijos — 27659, ekspedicijos 24825.

PRENUMERATA: Tel. 26225,
siunčiant raštu per laikraščių užsakymo punktus — 1,30 RM mėn.;
•
siunčiant paštu kaip spaudinius — 1,10 RM prenumeratos ir 0,90 RM persiuntimo išlaidų;
•
Anksčiau išėjusius numerius administracija pasiunčia apmokėjus numerio kainą ir po 0,05 RM už kiekvieną numerį persiuntimo išlaidų.

SKELBIMAI: smulkūs skelbimai už kiekv. 15 žodžių arba jų dalį: 1) darbo ieškantiems 0,30 RM; 2) darbo siūlantiems 1,50 RM; 3) pirkimo ir pardavimo reikalais — 2 RM.
•
Valdinių ir prekybinių įstaigų įmonių, gydytojų ir pan. skelbimai 1 petito eilutė 0,50 RM.
•
Mirties pranešimai standartinio dydžio spausdinami administracijos parinktoje vietoje už 5 RM; užuojautos — 10 RM.
•
Skelbimai priimami administracijoje darbo metu ir spausdinami kitos dienos numeryje.

PINIGAI galima siųsti paštu administracijos vardu arba per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis" a. a. b. vardu (papr ein sąsk. Nr. 8012) Lietuvos Bankui Kaune.

Leidžia: a. a. b. „SPAUDOS ŽODIS"
Spausdina: Spaustuvė „Ž A I B A S"
Kaunas, Duonelaičio g-vė Nr. 24.

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

L. E. Eitmano siuvyklai reikalingi vyriškų rūbų siuvėjai. Laisvės al. 66. Telef. 21611. 11992(2)

Kirpyklai, Vytauto pr. 14, reikalinga moterų kirpėja. Tel. 24455. 11972(4)

Reikalingas su maža šeima sargas, mokąs kūrenti centr. šildymą. Rekomendacijos būtinos. Tarnyba gali būti antraeilė. Duodamas butas, šviesa ir atlyginimas. Kreiptis kasdien nuo 16 val. P. Vileišio g-vė 4 Nr., b. 3 arba 1. 12039(2)

Mažai šeimai reikalinga tarnaitė, mokanti visą namų ruošą ir prižiūrėti 1 metų vaiką. Atlyginimas geras. Kreiptis su rekomendacijom: Savanorių prosp. 265 Nr., b. 1, I-as aukštas. 12036(2)

Skubiai reikalinga darbšti tarnaitė. Atlyginimas geras. Kreiptis Savanorių pr. 7, b. 1, tel. 25108. 12056(3)

Reikalinga virėja. Laisvės al. 60, b. 1, tel. 22021. 12135(3)

Šaukėnuose (Šiaulių apskr.) tuojau reikalingas vargonininkas, sugebąs vesti chorą. Pagrindinės algos 40 RM mėnesiui, be to, kalenda, nuo caluninių mišių — 1 RM, kondukto—1,50 RM, egzekvijų — 1,50 RM, šliubo — 2 RM. **Klebonas** 12129(2)

Reikalingas geras, blaivus ir sąžiningas šoferis. Kreiptis raštu ar asmeniškai Ostland Faser G. m. b. H. Wollspinnerei u. Weberei „Juodupe", Rokiškio apskr. tel. Nr. 11. 12127(1)

Reikalinga šeimininkė sąžininga, praktiška, gerai prityrusi, kad galėtų savarankiškai šeimininkauti dideliame ūkyje. Pageidaujamos rekomendacijos. I Kraštai, Rokiškio paštas. J. Dudonis. 12126(2)

Reikalingas vyrų kirpėjas-ja, Savanorių pr. 141. 12190(4)

Kauno miesto agentūrai reikalingi darbininkai nuolatiniam darbui vyrai ir moterys. Atlyginimas geras. Sužinoti Nemuno 21 (kieme) nuo 7 — 15,30 val. 21178(3)

Reikalinga sąskaitininkas-ė. Kreiptis „Savaitės" adm. Kaunas, Duonelaičio 24, darbo valandomis. 12179(1)

Reikalinga tarnaitė. Kreiptis Kęstučio 52, b. 3, krautuvė „Produktas". 12174(3)

Ieško darbo

Jaunas vaikinas, baigęs 4 reform. gimnazijos klases, turįs gerą išsilavinimą, dailią rašyseną, skubiai ieško tarnybos įstaigoje ar kontoroje. Pageidaujama Alytaus, Marijampolės, Kauno ar Trakų apskr. Siūlyti: V. Ajauskui, Butrimonys, Alytaus apskr. 11897(4)

Lietuvis, ūkininkaitis, 28 m., baigęs Ž. ū. m-lą 2-jų m., turįs praktikos ypatingai sodininkystėje, bitininkystėje ir daržininkystėje. Sutinku vesti savistoviai didesnį ūkį. Pageidauju Zarasų apskr. Rašyti: Vilnius, 4-tas paštas, Ūkvedžiui. 12160(1)

Jaunuolis, baigęs 4 klases, ieško darbo raštinėje ar pan. Rašyti Nakui, Lukšių p. ag., Kėdainių apskr. 12138(3)

Aš ieškau Kaune vertėjo ar šiaip kokios tarnybos. Moku žodžiu ir raštu lietuvių ir vokiečių kalbas. Siūlyti paštu Vytautui Bumbulevičiui. Kretinga, Basanavičiaus 28. 12128(1)

Ieškau tarnaitės vietos Kaune prie suaug. 2 asmenų šeimos. Esu rimta, sąžininga ir moku visus namų darbus. Vytauto pr. 25, b. 6. 12122(1)

Vertėjas — lietuvių kalbos stilistas ieško darbo 2 — 3 val. per dieną. Siūlyti šio laikraščio adm. Nr. 14345. 12193(1)

Ieškau vietos prie virtuvės ar kambarių. Dirbau virtuvėj. Turiu pažymėjimą. Bušeris Oskaras, Kaunas, Raseinių 10 — 4. 12194(1)

Parduoda, perka

Pirksiu motociklui motorą 2¼—3,5 a. j. arba visą motociklą, mažai naudotą. Siūlyti K. Repšiui, Puožas, Kupiškis. 11888(5)

Ieškau pirkti gilų vaikų vežimėlį gerame stovy arba keisti į naują foto aparatą. Siūlyti raštu laikraščio administracijai 14272. 12052(1)

Parduodama lokomobilinio tipo garo mašina firmos Garret Smith ir Co 67, 129 m² kaitinamojo paviršiaus.
Pardavimo sąlygas sužinoti Valst. Malūnų ir Kepyklų Treste, Laisvės al. 31b, telef. 28694. 12072(3)

Pirksiu malūnsparnį su visais įrengimais ir priedais. Siūlyti raštu laikr. adm. 14201. 11971(2)

Pirksiu foto aparatą ir armoniką. Pasiūlymus palikti „Į Laisvę" administracijoj dėl „Jaunuolio". 12187(1)

Ieškau pirkti lengvo vienkinkio vežimo (dročkos). Pageidaujama vidutiniame stovyje. Kaina nesvarbu — susitarsime. Siūlyti laikr. adm. 14315. 12155(2)

Pirksiu arba nuomosiu gerą pianiną. Siūlyti laikr. adm. 14314. 12154(3)

Pirksiu ar mainysiuu 2 dviračio padangas. Siūlyti šio laik. adm. Nr. 309. 12170(1)

Butai ir kambariai

Tarnautojai reikalingas su atskiru įėjimu ir patogumais kambarys. Gali būti ir be baldų. Skambinti tel. 27135 nuo 7 iki 15 val. Pageidautina Žaliakalnyje. 12153(1)

Ieškomas mebliotas kambarys prie šeimos ramiam tarnautojui. Siūlyti „Į Laisvę" administracijai dėl A. Ž. 12186(1)

Fabriko inžinierius ieško kambario su baldais. Pasiūlymus siųsti šio laikraščio adm. Nr. 14337. 12183(3)

Inžinierius ieško didelio, gerai meblіuoto kambario. Mokėsiu labai aukštą nuomą. Siūlyti tel. 26192. 12192(1)

Išnuomojamas butas mažai lietuvių inteligentų šeimai. Kalniečių km. 14. 12172(1)

Pamesta

Dėmesio!

Žemaičių plento ruože Kryžkalnis — Kaunas š. m. rugpiūčio mėn. 14 d. buvo pamesta motociklo užpakalinio sparno dalis su numeriu ir karburatoriui filtras. Sąžiningas radėjas už gerą atlyginimą prašomas grąžinti arba pranešti Šiauliuose tel. Nr. 1506 arba Kaune tel. 23359. Lukšio g-vė 19, Lietūkis. 12045(5)

Pamestą Fredos Sodininkystės Mokyklos duotą darbo pažymėjimą 1942. V. 22 d. Nr. 482 Juozui Terekui laikyti be vertės. 12159(1)

Dingusį Kniežos Prano dviejų klasių baigimo pažymėjimą Nr. 51/885, išduotą Skuodo valstybinės gimnazijos 1939 m., laikyti be vertės. Radus, grąžinti Skuodo gimnazijai. 12158(1)

Vakar važiuojant dviračiu tarp Žemaičių plento, Panerių, Raudondvario gatvių pamestas sportinis tamsiai mėlynos spalvos švarkelis su akiniams makštimi kišeniuje. Sąžiningą radėją prašau atsiliepti adresu: Kaunas, Žemuogių 9, Varašiui, tel. 26709. 12189(1)

VIII mėn. 16 d. 15 va'. Žemaičių pl. tarp 23 — 26 km pamestas vyriškas švarkas su vidaus pasu Nr. 105598/1011, darbo liudijimu P. Kuzmicko vardu ir kitais dokumentais. Sąžiningas radėjau, prašau grąžinti arba pranešti už gerą atlyginimą. Kaunas, Savanorių pr. 264, b. 4. 12182(1)

Pamestas darbo pažymėjimas, duotas „Grožio" fabriko, Tamašauskaitės Monikos vardu. Radusį prašau grąžinti Savanorių 23, b. 6, pranešti tel. 27069, arba laikyti be vertės. 12184(1)

Š. m. pamestos kuro, maisto ir papirosų kortelės Kazio, Onos ir Valentino Jurevičių. Laikyti be vertės. 12176(1)

Pamestą Danieliaus Felikso tarpinį pažymėjimą Nr. 1326 laikyti be vertės. 12175(1)

1942. VIII. 15 dingo Juozo Juočionio asm. liudijimas Nr. 096863/6308. Laikyti be vertės ar radus grąžinti Rumšiškių policijai. 14329(1)

Dingusį A. Jodeikos tarpinį pažymėjimą Nr. 15263 laikyti be vertės ir, radus, pasiųsti Igaliotinio Lietuvos Amatams Įstaigai. 12169(1)

Nazelskio Juozo pamestas asmens liudijimas Nr. 104945 /9145, šoferio liudijimas, naktims vaikščioti leidimas, darbovietės pažymėjimas, batams pirkti leidimas ir pinigų apie 200 RM. Dokumentus laikyti be vertės, radusį prašau grąžinti Kaunas, Marvelės g-vė 73. 12171(1)

Pamestą Ivaškienės Antaninos pasą prašau grąžinti savininkei Gedimino 4 — 9. 12167(1)

Pamestą Jančytės Anelės laik. darbo pažymėjimą Nr. 252 laikyti be vertės. 12166(1)

Pamestą Baukunskio Vlado laikinį darbo pažymėjimą Nr. 566 A. B. Statybos laikyti be vertės. 12165(1)

Radęs tarnybinį raištį Schutzmann Kauen — Land Nr. 90 prašau atnešti į Pažaislio Policiją. 12168(1)

Įvairūs

JEI IŠVERSTI KĄ NORS REIK, Į SAPIEGOS 6 EIK
Vertimų biuras „Plunksna" verčia į vokiečių kalbą prašymus, dokumentus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos g. 6 nr. Telef. Nr. 23727. 12121(25)

Vertimų biuras „PRAŠYMAS" rašo ir verčia į vokiečių kalbą įvairius prašymus, dokumentus ir kt. Kaunas, Putvinskio g-vė Nr. 28. 12198(11)

Buvusieji politiniai kaliniai, žinantieji apie kalinį Zmuidą Aleksandrą, s. Antano, sėdėjusį Lukiškio sunkiųjų darbų kalėjime, Vilniuje ir 1941 metais VI. 16 d. išvežtą į Rusiją. Prašau pranešti broliui Antanui Žmuidai už atlyginimą. Marijampolės apskr., Sasnavos valsč., Čytos Budos km. 12011(2)

Batarejinį radio aparatą „Telefunken", 4 lempų su akumuliatorium keičiu į tinklinį, nuolatinės srovės aparatą. A. Rimkus. Raseiniai, Geišių g. 6. 12079(3)

Siuvamąją kabinetinę mašiną „Singer" keisiu į gerą vyrišką dviratį. Julijanava, Žemoji 11 nuo 18 val. 12044(3)

Dėmesio!
Cirkuliarinį siūlykite brezento. Galėsime keisti į ką kita. A. Stanaitis, Kalvių 15—6. 12040(5)

Pilietį, paėmęs užmirštą paltą „Lokio" valgykloje, skubiai grąžink Duonelaičio 18a, b. 2, tel. 21947. Nedrisk pasisavinti, Tamsta žinomas — bus liūdna. 12137(1)

Namą su sklypu, esantį Kaune (priemiestyje), keičiu į mažesnį namą Kaune arba ūkį provincijoje. Kreiptis raštu Nr. 14309. 12136(1)

Galįs duoti kelias pamokas iš 6 dalykų IV kl. kurso prašomas siūlyti „Į Laisvę" administracijai dėl „Jaunuolio". 12185(1)

Apynauji akordeoną 32 bosų keisiu į mažai važinėtą vyrišką — moterišką dviratį. Sužinoti Kaunas, Savanorių pr. 79—4 nuo 17 val. 12177(1)

Pradžios mokyklos mokytojo liudijimą, išduotą Dasiūnų pradžios mokyklos vardu, laikyti be vertės. 12197(1)

Nuo 1942 m. rugsėjo 1 d. į Linksmadvario vaikų darželį priimami vaikai nuo 3—6 m.
Vedėja 12050(2)

Teatras

Lukšio g-ve 21. Telef. 21861.
Nuo rugpiūčio mėn. 17 d.
NAUJA PROGRAMA
Programoje dalyvauja
J. BIRŽINIO CHORAS
Bilietai parduodami Teatro kasoje nuo 12 — 14 val. ir nuo 17 — 20 val. Seansai 18 ir 20 val. Šventadieniais 16, 18 ir 20 v.

Pupų Dėdės PASTOGĖ
Jonavos g. 10 Nr. (prie buv. žuvų turgaus, ant Neries kranto) Tel. 25772, 27927.
Visi artistai duoda naujus numerius.
Be to su naujais ir aktualiais kupletais, dalyvauja
RADIJO
Pupų Dėdė
Seansai: 18 ir 20 val. Šventadieniais: 16, 18 ir 20 val.
Bilietai parduodami kasdien nuo 15—20 val., šventadieniais nuo 13 — 20 val. „Pastogėje" Jonavos 1.
Čia kasdien veikia VAIKŲ KARUSELĖ.

PIRTIS „HIGIENA"
veikia ketvirt., penktad. ir šeštadieniais 8—20 val.
Moksleiviams nuolaida tik ketvirtadieniais. 12119(2)

Taikomosios Dailės Institutui, Kaune, Italijos gt., tel. 26325 reikalinga **MAŠININKĖ.** 11910(3)

Dėmesio grįžusiems šoferiams

Kas turite žinių apie išvežtą šoferį Antaną Malinauską, prašomi pranešti už atlyginimą arba be jo darbo valandomis tel. 24331—3, arba po darbo 41300 E. Malinauskienei, gyv. Kranto al. 19. 12161(2)

Bajadarės būrę ir didelę šilkinę skarą mainysiu į kitką. Skambinti tel. 25191. 12162(1)

Churchillio kanosa pas savo „draugą ir brolį" Staliną

Kokios bėdos privertė Churchillį vykti į Kremlių. Stalinas nepasitiko Churchillio aerodrome

BERLIN. VIII. 18. Anglų — amerikiečių — sovietų agitacija stengiasi visomis turimomis priemonėmis atvaizduoti Churchillio atsilankymą Maskvoje kaip didelį įvykį. Tuo būdu stengiamasi užtušuoti kritišką padėtį, kurioje yra santarvininkai. Kad Churchillio lankymasis pas bolševikus, kaip ir visos kitos Churchillio kelionės į užsienį yra naujas būsimos katastrofos ženklas, pripažįstama ir anglų. Pavyzdžiui, per Londono radiją antradienį buvo pareikšta: „Momentas, kurį Churchillis pasirinko savo vizitui, vargiai gali būti dramatiškesnis, nes vaizdas Rytų fronte pietiniame ruože yra labai tamsus, ir vokiečiai skubiai veržiasi į Kaukazą".

Tuo būdu pripažįstama, kad tas pats Churchillis, kuris 1919 m. balandžio mėnesį bolševizmą vadino „blogiausia, labiausiai naikinančia ir degraduojančia iš visų pasaulio istorijos tironijų", dabar prieš to paties bolševizmo vadą Staliną atsiklaupė ant kelių, bijodamasis, kad gali netekti bolševikų patrankų mėsos. Kaip žemai Anglija nusmuko, rodo anglų — sovietų pranešimai apie anglų ministerio pirmininko priėmimą Maskvos aerodrome. Churchillio pasveikinti atėję tik Vorošilovas ir Molotovas. „Stalinas turėjo darbo Kremliuje". Bet Churchillis, tur būt, tikėjosi, kad Stalinas ateis pats jį pasveikinti, nes jis atrodė labai nustebęs, kas matyti iš jo pareiškimų išlipus iš lėktuvo. Jis išgyrė sovietų kariuomenę ir Rusijos landšafto grožį, kuriuo jis gėrėjosi iš lėktuvo ir pareiškė, kad „Maskvos namai iš viršaus atrodo labai siauri".

Savo saugumu Sovietų Sąjungoje Churchillis, matyti, taip pat buvo susirūpinęs, nes jo artimiausių palydovų tarpe buvo Londono saugumo viršininkas S. R. Thompsonas, be to, jo privatinis detektyvas. Tris lėktuvus, kuriais atskrido Churchillis, Roosevelto patikėtinis Harrimanas ir kiti, lydėjo sovietų naikintuvai. Šiaip, Churchillio atvykimas buvo laikomas griežtoje paslaptyje. „Niekas, sakoma INS agentūros pranešime iš Maskvos, išskyrus tuos, kurie dalyvavo pasitarimuose ir kai kuriuos valdininkus bei kareivius aerodrome, nematė Churchillio jam esant Maskvoje. Churchillio buvimo paslaptis buvo gerai išsaugota".

BERLIN. DNB diplomatinis korespondentas rašo: Anglų propagandos mėginimas Churchillio atsilankymą Maskvoje atvaizduoti kaip epochinį įvykį, berods, neturės ilgesnio pasisekimo. Nulemia ne tai, kaip įvykis atvaizduojamas, bet tai, ką jis iš tikrųjų reiškia. Apie Maskvos pasitarimus išleisto komunikato turinį galima buvo numatyti: visų pirma, turėjo būti pažymėta, kad padaryti svarbūs nutarimai dėl tolesnio karo vedimo, antra, kad pasiryžtama tęsti kovą iki laimėjimo, ir pagaliau, patvirtinamas draugiškumas ir savitarpio supratimas. Tai buvo minimumas, tačiau oficialus komunikatas stebina savo sausumu ir neturiningumu. Tuo būdu jau netiesioginiai pripažįstama, kad Maskvos pasitarimus reikia vertinti itin rimtos Auglijos ir Sovietų Sąjungos karinės bei ūkinės padėties šviesoje. Įvykiai aiškintini, berods, šitaip: **aliarmuojančios žinios apie padėtį sovietų fronte ir užfrontėje privertė Churchillį skubėti į Maskvą, kad galėtų pats susidaryti vaizdą apie padėtį, galimai pakelti sovietų karinę nuotaiką ir pašalinti jau giliai įsišaknijusį savitarpio nepasitikėjimą.** Churchillis taip pat ta proga bus norėjęs pasiinformuoti, kokios jėgos Maskvoje atsirastų ir būtų pasiruošusios krizės atveju tęsti toliau karą Anglijos pusėje.

Be to, jo uždavinys buvo asmeniškai painformuoti Staliną apie tai, ką jis mano dėl „antrojo fronto". Keliavimas pro Kairą, kur anglų ministeris pirmininkas galėjo susipažinti su -rimta padėtimi Artimuosiuose Rytuose, ir generolo Wavellio kaip eksperto Indijai pasiėmimas rodo, kad

Churchillis Staliną stengiasi paveikti savo paties vargais Egipte ir Indijoje.

Jo pesimistinį padėties vertinimą bus parėmęs generalinio štabo viršininkas Brooke. Sovietų Sąjungai nuraminti, atrodo, kaip tat matyti iš Harrimano dalyvavimo pasitarimuose, bus duota naujų pagalbos pažadų. Tačiau tie pažadai turi menkos vertės, nes tuo pat metu Vašingtone skolinimo ir nuomojimo įstatymo ekspertas Stettinius pareiškė, kad JAV priverstos sustabdyti visus tiekimus. Šiomis aplinkybėmis lieka tik vienas tikrai įdomus klausimas, ar Churchilliui ilgainiui pavyks išlaikyti savo pusėje Staliną. Nors Maskvoje dėl asmeninės įtakos ir kitų priemonių padėtį stengiamasi matyti ir visuomenei atvaizduoti ružavomis spalvomis, vis dėlto, jau dabar atsiranda prablaivėjimas, kuris kariniams įvykiams toliau žengiant galėtų pavirsti moraline krize.

STOCKHOLMAS. „Nya Dagligt Allehanda" Londono korespondentas spėja, kad Churchillis dar prieš vasaros atostogų pabaigą padarysiąs Žemuosiuose Rūmuose pareiškimą. Tam tikslui rūmai būsią sušaukti specialaus posėdžio. Kaip laikraštis praneša iš Kapštato, Churchillis taip pat buvo susitikęs su generolu Auchinlecku Kaire.

ANGLAI APIE MASKVOS KONFERENCIJĄ

ŽENEVA. VIII. 18. Anglų spauda šiandien daugiausiai svarsto Maskvos konferenciją. „Daily Telegraph" kalba apie „dviejų stiprių vyrų iš priešingų pasaulio dalių susitikimą" ir pažymi, kad santarvininkai esą vienos nuomonės dėl bendrų strategijos principų, taikytinų Europos karo laukuose. „Daily Express" karinis ekspertas rašo, kad iš generolų Wavellio ir Brooke dalyvavimo Maskvos pasitarimuose su maršalu Vorošilovu esą matyti, kad konferencijoje buvę rimtai svarstomi grynai kariniai klausimai. „Manchester Guardien" nurodo, kad ankstyvesni santarvininkų pasitarimai su Sovietų Sąjunga svarbiausiai lietę ūkinius ir politinius klausimus. Nors buvę svarstomi ir kariniai reikalai, tačiau niekuomet tokiu plačiu pagrindu, kaip per Churchillio ir Stalino susitikimą, kuriame dalyvavę „žymiausieji santarvininkų strategai". „Rimta karo eiga paskutiniaisiais mėnesiais, pareiškia laikraštis, aiškiai įrodė santarvininkų priklausomumą vienų nuo kitų". „Times" taip pat reiškia nuomonę, kad Wavellio dalyvavimas konferencijoje iš anglų pusės ir Vorošilovo — iš sovietų pusės duodąs pagrindą manyti, kad buvo aptarti, svarbiausia, strateginiai klausimai. „News Chronicle" rašo, kad Churchillio atsilankymas Maskvoje rodąs, koks didelis šiais krizės laikais esąs reikalas suderinti santarvininkų strategiją.

Dar 33 pramonės įmonės grąžintos buvusiems savininkams

Be tų įmonių, kurios buvo paskelbtos 1942 m. birželio 26 d. ir liepos 21 d. „Į Laisvę" Nr. Nr. 147 ir 167, nuo šių metų liepos mėn. 15 d. iki rugpiūčio mėn. 15 d. Igaliotinio Lietuvos Smulkiajai Pramonei nutarimais grąžinta buv. savininkams nuosavybėn šios bolševikų nacionalizuotos įmonės:

1. **Alytaus Miesto Savivaldybei** — Skerdykla, Alytus, Šilelio gt.
2. **Variakojui Petrui** — Alaus bravoras „Biržų Alus", Biržai, Rotušės gt. 2.
3. **Valaičiui Juozui - Remigijui** — Spaustuvė „Žaibas", Kaunas, Duonelaičio gt. 24.
4. **Bortkevičienei Felicijai**—Spaustuvė „Varpas", Kaunas, Gedimino gt. 38.
5. **Kutkevičiui Stasiui**—Svarstyklių dirbtuvė, Kaunas, Savanorių pr. 139.
6. **Paškevičiui Juozui** — Mechaninė dirbtuvė, Kaunas, Višinskio gt. 99.
7. **Aikočiūnui Jurgiui** — Spaustuvė „Vilnius", Kaunas, Neprikl. a. 4a.
8. **Bagdonavičienei Paulinai**—Batų dirbtuvė, Kaunas, Laisvės al. 63.
9. **Mazilioniui Viktorui** — Batų dirbtuvė, Kaunas, Kęstučio gt. 38.
10. **Renkauskui Jonui, Pamataitienei Elvyrai, Kilšauskui Povilui, Janeliūnui Juozui ir Mikšiui Kajetonui** — Medinių žaislų dirbtuvė „Savo", Kaunas, Juozapavičiaus pr. 92.
11. **Markovičiui Leonui** — Geležinių vamzdžių dirbtuvė, Petrašiūnai, Kauno apskr.
12. **Velykiui Mykolui** — Likerių fabrikas, Kaunas, Kęstučio g. 4.
13. **Narkevičiui Liudui, Gobužui Petrui** — Muilo miltelių įmonė „Vairas", Kaunas, Raudondvario pl. 47.
14. **Luinių Antanui** — Vandens malūnas Vilainiuose, Kėdainių apskr. ir valsč.
15. **Kebliui Antanui** — Raguviškių garo malūnas, Petrikaičių km., Kretingos apskr. ir valsč.
16. **Pabriežai Juozui** — Lauko plytinė, Žvainių km., Salantų visč., Kretingos apskr.
17. **Stončiui Pranui** — Malūnas ir lentpiūvė, Mačiučių km., Gargždų valsč., Kretingos aps.
18. **Širviui Petrui** — Malūnas ir lentpiūvė, Salantai, Vilniaus gt. 63., Kretingos apskr.
19. **Šadauskui Ildefonsui** — Alaus bravoras „Lokys", Mažeikiai, Tirkšlių gt. 1.
20. **Grybauskui Antanui** — Motorinis malūnas, Stripinių km., Ylakių valsč., Mažeikių apskr.
21. **Grubliauskui Stasiui** — Garo malūnas ir linų verpykla, Antšakių km., Raseinių apskr. ir valsč.
22. **Šukiui Antanui** — Terpentino, smalos ir medžio anglies fabrikas, Čiukų km., Svedasų valsč., Rokiškio apskr.
23. **Valiuliui Domui** — Mechaninė dirbtuvė, Šiauliai, Tilžės gt. 12.
24. **Dokšui Augustinui** ir **Stančikaitei Zofijai** — Vandens malūnas ir lentpiūvė, Plungėje, Telšių apskr.
25. **Narjauskui Jurgiui** — Durpynas, Pasvaigių km., Telšių apskr. ir valsč.
26. **Gaučiui Povilui** — Plytinė, Dirkstelių dv., Telšių apskr.
27. **Smilgevičiui Aleksui** ir **Smilgevičiūtei - Senkevičienei Gražinai** — Vandens malūnas ir medžio apdirbimo įmonė, Šonių km., Alsėdžių valsč., Telšių apskr.
28. **Bociarskaitei - Glodenienei Sofijai** — Vandens malūnas, Pavirvytė, Luokės valsč., Telšių apskr.
29. **Petkevičiui Eduardui** — Motorinis malūnas, Skiemoniai, Utenos apskr.
30. **Pranckevičiui Steponui**—Vandens malūnas ir lentpiūvė, Užpaliuose, Utenos apskr.
31. **Velioniškiui Petrui** — Lentpiūvė, Šelvių km., Vilkaviškio apskr. ir valsč.
32. **Dubickui Jonui** — Lentpiūvė, Šelvių km., Vilkaviškio apskr. ir valsč.
33. **Grubliauskui Stasiui** Malūnas ir lentpiūvė, Taujėnai, Ukmergės apskr.

Mūšis ištaigingose caro alėjose

PK. „Leningradą apsupančiame fronte atkakliose kovose vyras prieš vyrą sugniužo priešo puolimas" šiais ir panašiais žodžiais beveik kas antrą dieną kariuomenės pranešimuose aptariama padėtis Rytų fronto šiaurės ruože, kur kariniai veiksmai vyksta be pertraukos. Klaidinga būtų manyti, kad čia šiaurėje turime visai ramų frontą, tuo tarpu, kai pietų ruože vyksta dideli puolamieji įvykiai. Čia taip nėra. Priešingai, ir šiame fronto ruože, kaip ir dideliame Volchovo katile, ne mažesniu atkaklumu vyksta mūšiai. Leningradą apsupančiame fronte beveik kasdien gali matyti atkaklų artilerijos duelį, pėstininkų puolimus ir gana dažnai — atkaklius mūšius vyras prieš vyrą, mūšius, kurie reikalauja iš mūsų vyrų visiško pasiryžimo ir kurie priešui nuolat nuleidžia daug kraujo. Bet apie tai nesirūpinama. Priešui žmonių masė nevaidina jokio vaidmens, jei jam yra reikalinga čia paspausti, kad palengvėtų pietuose.

Pastaruoju laiku bolševikai čia koncentruoja savo beprasmius prasiveržimo bandymus, nukreiptus į vienas mūsų Leningrado priemiestyje esančias pozicijas. Beveik jau kiekvienas vyras galėjo matyti, jei ne kine, tai laikraštyje, tokį vaizdą: galutinė stotis su Leningradu tramvajaus vagonais, ant kurių matyti šovinių žymės ir kurie, atrodo, laukia mūsų pėstininko, čia aplink einančio savo tarnybą, kad jis įsisėstų ir vyktų į miestą. Bet taip paprasta, kaip atrodo, nėra. Kadangi mūsų apsupantis frontas eina visai netoli, o priešo gynimosi pozicijos yra sustiprintos ir ši mūsų vieta jam yra labai patogi laikas nuo laiko bandyti prasilaužti, dėl to čia dažnai įvyksta tikros gatvių kovos, kovos tarp tų namų griuvėsių, kurie taip beviltiškai atrodo, kaip kad bendrai matoma šiame kare Rytuose. Kur siaučia kovos, jau nuo žiemos meto, be atvangos, tai dažnai atsitinka, kad mes, norėdami išvengti nereikalingų aukų dėl priešo pasistūmėjimo, vengiame mūšių gatvėse. Bet priešas galį būti tikras, kad mes ji rytoj vėl pasitiksime ir jam padarysime naujų sunkių nuostolių, kurių jis, tačiau, neskrupulingai ir nejautriai pakelia. Tai mes dažnai pastebime. Ir atrodo neįtikėtina, kad priešas tokiu atkaklumu vykdo savo beviltiškus bandymus. Mūšiai tarp namų griuvėsių, alėjose, tuose caro ištaikinguose keliuose į rūmus, yra atkaklūs. Priešas į ugnį varo vis naujas žmonių mases, eikvoja vis naujas aukas, kurios yra beprasmės, nes geležinis lankas apie Leningradą nėra pralaužiamas ir veikimo įstatymas ir čia šiandien kaip ir pirmose dienose, tvirtai yra mūsų rankose.

Karinis korespondentas
HANS ANDERLE

Lavalis ir Petainas nori įjungti Prancūziją į naująją Europą

Jų paskutinieji vieši pareiškimai

BERLIN. VIII. 17. DNB diplomatinis korespondentas rašo, kad Prancūzijos ministeris pirmininkas rugpiūčio 11 dieną Compiegne prancūzų karo belaisvių sugrįžimo ir prancūzų darbininkų išvykimo į Vokietiją proga pasakė kalbą, kuri su susidomėjimu pažymima ir čionykščiuose politiniuose sluoksniuose. Lavalis yra pirmasis prancūzų valstybės vyras, kuris be rezervų prisipažįsta prie „Montoire politikos" skelbdamas vokiečių ir prancūzų išlyginimą naujosios Europos tvarkos ribose kaip tikslą, kurio turinti siekti Prancūzija, jeigu ji iš sugniužimo norinti surasti kelią į šviesesnę ateitį. Lavalis kaip būtiną reikalą pažymi tai, kad turi būti sudaryta „pasitikėjimo atmosfera", bet taip pat nurodo savo uždavinio sunkumus, tačiau kurie, kaip jis užtikrino, negali jo išstumti iš kartą pradėto eiti kelio. Šiomis dienomis taip pat kalbėjo Prancūzijos galva maršalas Petainas. Rugpiūčio 15 d. Le Puy susirinkusiems katalikų jaunimo atstovams jis pabrėžė savo „norus kurti Prancūziją naujojoje Europoje". Jis kvietė prancūzų jaunimą bendradarbiauti. Dažni pasikalbėjimai tarp maršalo Petaino ir jo vyriausybės šefo Lavalio, kaip atrodo, privedė prie ištaisymo prancūzų politikos, kuri galėtų būti taip formuluojama: „Nauja tvarka viduje — sąlyga Prancūzijos laukiantiems uždaviniams naujoje Europoje". Paskutinieji Petaino ir Lavalio pareiškimai patvirtino šio formulavimo tikrumą. Iš vokiečių pusės įvairiomis progomis pakartotinai buvo nurodoma, kad vidinis Prancūzijos sveikimas taip pat esąs Europos interesas ir todėl Prancūzijos vidaus išsivystymas randąs atitinkamą dėmesį. Vokietijoje suprantami sunkumai, apie kuriuos kalbėjo Lavalis, ir karo sąlygojamų galimumų ribose siekiama padėti juos nugalėti, kaip rodo gausių prancūzų vyriausybės įstaigų perkėlimas iš Vichy į Paryžių ir nepaskutinėje vietoje paleidimas prancūzų karo belaisvių. Tuo tarpu vidinė nauja tvarka yra esminis specifinis prancūzų uždavinys. Pierre Lavalis ir maršalas Petainas tam paskelbė savo norus. O kur yra noras, ten yra ir kelias.

SOS šauksmai iš Maskvos

LONDONE IR JUNGTINĖSE VALSTYBĖSE TYLIMA DĖL SLAPTOJO STALINO ĮSAKYMO

BERLIN. VIII. 17. Priešo spauda ir radijas vis dar tyli ryšium su paskelbimu vieno vokiečių šarvuočių korpo atrasto slaptojo Stalino įsakymo. Po to, kai ištisas savaites buvo kalbama apie Timošenkos „strateginį meistriškumą" ir „didžiulius vokiečių nuostolius", dabar negalima buvo prisipažinti, kad, Stalino žodžiais, „tolesnis traukimasis lygus pražūčiai", kad, netekus žemės ūkio ir pramonės vertingų sričių, „Sovietų Sąjunga nei žmonių atsargomis, nei javų ištekliais nebėra pranašesnė už Vokietiją", kad raudonojoje armijoje „trūksta tvarkos ir drausmės, kad kovos srityje turėjo būti sudaryti ginkluoti vienetai, kuriems pavesta šauti į kiekvieną bėgantį".

Tai yra beviltiški bolševikinio sąjungininko SOS šauksmai, kurie negalėjo būti neišgirsti. Nors karo vadams Anglijoje ir Amerikoje yra visiškai aišku, koks beviltiškas būtų kariuomenės išlaipinimas vokiečių ginkluotųjų pajėgų valdomame Europos pakraštyje, jie patys ir bolševikai nuolat sugestionuoja „antrojo fronto" iliuziją. Buvo paminėti astronominiai kariuomenės ir medžiagų skaičiai, kurių transportui nepakaktų viso pasaulio laivų, viešai buvo svarstomi nauji lėktuvai ir specialūs ginklai, kurie nėra įmanomi. Visa tai buvo daroma, siekant savo tautoms įkvėpti drąsos ir sovietiniams sąjungininkams, žadant greitą pagalbą, išsunkti naujų kraujo aukų. Dabar turėtų prasidėti darbai. Bet kai negalima Europoje sudaryti „antrojo fronto", imamasi žinomos tylėjimo taktikos.

STOCKHOLMAS. „Aftonbladet" pranešimu iš Havanos, buvo nuskandinti Kubos laivai „Manzanilla" ir „Santiago de Kuba", 23 įgulos nariai žuvo.

Organizuota šiauliečių dailininkų veikla

Meno ir Mokslo Centro Dailininkų Sekcija Šiauliuose sutelkė beveik visus vietinius dailininkus ir net kai kuriuos iš miesto aplinkinės srities. Dabar sekcija susirenka kiekvieną pirmą ir penkioliktą mėnesio dieną ir dažniau pašnekesių profesinėmis ir meninėmis temomis, kuriuose nariai pasidalina savo patyrimų bei bandymų rezultatais, drauge pademonstruoja savo kūrybos. Sekcija ruošia parodėles, plakatus, ekskursijas (Dariaus-Girėno minėjimas, N. Metų išvakarės teatro dekor, progr., dailės paroda žiemą, Tautos Švenčių apipavidalinimai, patarimai, ekspertyzės ir kt.).

Pastaruoju laiku buvo ypačiai daug tartasi dėl ateities darbų. Ruošiami planai menui populiarinti platesniuose gyventojų sluoksniuose, taikantis gyvenimo keliamiems reikalavimams.

Šiuo metu sekcijos nariai yra: G. Bagdonavičius, E. Ganusauskas, Ir. Gurevičienė, Juozas Jankus, Leon. Katinas, T. Petraitis, Vl. Sipavičius, Jul. Štelbienė. Visi jie dabar naudoja vasaros sezoną darbui, kiek tik leidžia kuklūs šio meto reikiamų techninių medžiagų ištekliai. Kai kurie iš jų savo darbus išstato Šiaulių „Marginių" krautuvėje ir nemaža jų parduoda. Kai kurios įstaigos ir įmonės duoda dailininkams užsakymų ir net reikiamų techninių priemonių parūpina, tačiau su drobės ir aliejaus trūkumu kovoti vis tiek nelengva.

Lapkričio mėnesį Mokslo ir Meno Centro patalpose numatoma suruošti sritinė dailininkų kūrinių paroda.